

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Γενική Δ/ση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας
Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών

Έργο

Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, Σύνταξη Προεδρικών Διαταγμάτων Προστασίας και Σχεδίων Διαχείρισης για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000
(Έργο ΕΠΜ)

Μελέτη

Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)

Παραδοτέο

**Τεύχη ΕΠΜ 2^{ης} ομάδας περιοχών - (δυτικό τμήμα)
Τεύχος Μελέτης (ΜΑ)**

Ομάδα περιοχών Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)

Ανάδοχος Σύμπραξη:

D. ARGYROPOULOS & associates
environmental consultants

Έκδοση 8^η,
19/05/2026

Το παρόν εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Μελέτης «Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)», με Αναθέτουσα Αρχή το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ΥΠΕΝ), και Διευθύνουσα Υπηρεσία το Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών της Διεύθυνσης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας.

Το έργο είναι ενταγμένο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020 (ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ)” και συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΕΤΠΑ).

Η πλήρης αναφορά στο παρόν τεύχος είναι:

Καϊμάκη Σ., 2026. Παραδοτέο Δ3 (Τεύχος ΜΑ) «Τεύχη ΕΠΜ 2^{ης} ομάδας περιοχών». Μελέτη 11 «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)», Ανάδοχος: ADENS AE - Δ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ και συνεργάτες ΟΕ, Φορέας Ανάθεσης Μελέτης: ΥΠΕΝ/Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής/Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας/Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών, Αθήνα, 831 σελ.

This document may be cited as follows:

Kaimaki S., 2026. Deliverable D3 (Issue MA). «Issue of the Special Environmental Study of the 2nd Group of protected areas. Study 11: Preparation of SES and Management Plans for the Natura 2000 sites of Epirus and Western Macedonia (part). Consultants: ADENS SA - D. ARGYROPOULOS & Associates GP, Contracting Authority: Ministry of Energy and Environment/General Directorate of Environmental Policy/Directorate of Biodiversity and Natural Environment Management/Department of Protected Areas, Athens, 831 p.

Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών – Δυτικό Τμήμα

ΤΑ1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ, ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΤΑ2: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΤΑ3: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ, και

ΤΒ: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

(Παραδοτέο Δ3 – Τεύχος ΜΑ)

Ανάδοχος:

ADENS AE

Δ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ και συνεργάτες ΟΕ

Σύμβουλοι – Συνεργάτες:

Κ. Γρίβας

Γ. Γιαννάτος

Αριθμός Πρωτοκόλλου Ανάδοχου: 1140/19-05-2026		
Ηλεκτρονική Υπογραφή: ADENS AE		
Σύνταξη	Έλεγχος	Έγκριση
Ονόματα υπεύθυνων σύνταξης	Ονόματα υπεύθυνων ελέγχου	Ονόματα υπεύθυνων έγκρισης
Ευστάθιος Χατζιόπουλος Μαριάννα Παππά Ελένη Παυλίδου Χριστιάννα Ορφανού Ιωάννης Μουλατσιώτης	Παναγιώτα-Στυλιανή Καϊμάκη Δημήτριος Αργυρόπουλος	Μασίκα Κωνσταντίνα Αμαλία Ζαγκλιαβού Σταυρούλα Χριστοπούλου Παναγιώτα
Κωδικός παραδοτέου	Παρατηρήσεις	Ημερομηνία:
ΠΔ3 (Τεύχος ΜΑ), Έκδοση 8η		19-05-2026

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Όνομα	Ειδικότητα	Αντικείμενο
Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη	Πολιτικός Μηχανικός - (ΕΜΠ/1985), Δρ. Μηχανικός Περιβάλλοντος - (Imperial College of Science Technology and Medicine/1991)	Νόμιμη Κοινή Εκπρόσωπος των Συμπραττόντων Εταιρειών. Συντονίστρια Έργου.
Δημήτριος Αργυρόπουλος	Πολιτικός Μηχανικός - (ΑΠΘ/1978), Υγιεινολόγος - (ΥΣΑ/1987)	Υπεύθυνος Μελέτης
Ευστάθιος Χατζιόπουλος	Περιβαλλοντολόγος, MSc (Πανεπιστήμιο Αιγαίου 2000)	Μέλος Ομάδας Μελέτης – Ειδικός Επιστήμονας στο αντικείμενο της χλωρίδας και των τύπων οικοτόπων
Κωνσταντίνος Γρίβας	Γεωπόνος MSc (Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών 2003)	Μέλος Ομάδας Μελέτης - Ειδικός Επιστήμονας στο αντικείμενο της ορνιθοπανίδας
Γεώργιος Γιαννάτος	Γεωπόνος (Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθήνας, 1984), Μεταπτυχιακό στη Βιολογία Πανίδας - (University of Montana-USA, 1994), Διδακτορικό στη Βιολογία (ΕΚΠΑ, 2014)	Ειδικός επιστήμονας ΠΕ, με αποδεδειγμένη εμπειρία στην πανίδα (πλην ορνιθοπανίδας)
Hans Jerrentrup	Βιολόγος – (University of Heidelberg, Germany/1982)	Ειδικός επιστήμονας ΠΕ, με αποδεδειγμένη εμπειρία στην ορνιθοπανίδα
Νικόλαος Μπούκας	Βιολόγος (2011)	Μέλος Ομάδας Μελέτης
Ιωάννης Μουλατσιώτης	Γεωλόγος, MSc	Μέλος Ομάδας Μελέτης
Μαριάννα Παππά	Βιολόγος Med	Μέλος Ομάδας Μελέτης
Εμμανουήλ Αθανασάκης	Μηχανικός Περιβάλλοντος MSc (Πολυτεχνείο Κρήτης 2006, ΕΜΠ 2009)	Μέλος Ομάδας Μελέτης
Ελένη Παυλίδου	Περιβαλλοντολόγος MSc	Μέλος Ομάδας Μελέτης
Χριστιάννα Ορφανού	Βιολόγος MSc	Μέλος Ομάδας Μελέτης
Μιχαήλ Καλαϊτζής	Γεωγράφος, Γεωλόγος MSc	Μέλος Ομάδας Μελέτης
Αναστασία Κοτρωνάρου	Πτυχίο Νομικής Πανεπιστημίου Αθηνών [1997] – Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ [1985] - Υγιεινολόγος Μηχανικός MSc Imperial College, Λονδίνο [1986] - Μηχανικός Περιβάλλοντος PhD California Institute of Technology (CALTECH), Λος Άντζελες, [1991]	Μέλος Ομάδας Μελέτης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	316
3.1	Αξιολόγηση του φυσικού περιβάλλοντος	316
3.1.1	Καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης	316
3.1.2	Οικολογικές απαιτήσεις και στόχοι διατήρησης προστατευτέου αντικειμένου	338
3.2	Αλληλεπιδράσεις με ευρύτερη περιοχή	339
3.3	Εκτίμηση και αξιολόγηση των δυνητικών συγκρούσεων μεταξύ της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος και των οικονομικών δραστηριοτήτων	343
3.4	Φυσικές και αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής μελέτης	347

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 3.1-1	ΤΟ υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης για τα θεσμικά μέτρα	318
Πίνακας 3.1-2	Είδη υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης για τα θεσμικά μέτρα	320
Πίνακας 3.1-3	Είδη ορνιθοπανίδας υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης για τα θεσμικά μέτρα ..	324
Πίνακας 3.1-4	ΤΟ υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης για τα διαχειριστικά μέτρα	326
Πίνακας 3.1-5	Είδη υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης για τα διαχειριστικά μέτρα	331
Πίνακας 3.1-6	Είδη ορνιθοπανίδας υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης για τα διαχειριστικά μέτρα	334
Πίνακας 3.1-7	Οικοσυστημικές υπηρεσίες ανά περιοχή του Δικτύου Natura 2000	353

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 3.1-1	Οικολογικά σημαντικές περιοχές εκτός Δικτύου Natura 2000 στο δυτικό τμήμα της 2ης Ομάδας (11β)	342
-------------	--	-----

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Συντομογραφία	Επεξήγηση
GR	Περιοχή Δικτύου Natura 2000
IUCN	International Union for Conservation of Nature
ΑΑΠΘ	Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων και Πολεοδομικών Θεμάτων
ΑΔΑ	Αριθμός Διαδικτυακής Ανάρτησης
ΑΔΜΗΕ	Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΕΠΟ	Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΑΣΠΗΕ	Αιολικοί Σταθμοί Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας
ΒΙΠΕ	Βιομηχανική Περιοχή
ΓΠΣ	Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια
ΓΤΟ	Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί
ΔΔΦΒ	Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας
ΔΕ	Δημοτική Ενότητα
ΔΕΗ	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
ΔΚ	Δημοτική Κοινότητα
ΔΜΧ	Δημόσιοι Μεταλλευτικοί Χώροι
ΔΟΧΕ	Δευτερεύουσες οικοσυστημικές χωρικές ενότητες
ΔΥ	Διευθύνουσα Υπηρεσία
ΕΕΛ	Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων
ΕΖΔ	Ειδικές Ζώνες Διατήρησης
ΕΘΙΑΓΕ	Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΜΥ	Ελληνική Μετεωρολογική Υπηρεσία
ΕΟ	Εθνική Οδός
ΕΟΑ	Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση
ΕΠ	Εθνικό Πάρκο
ΕΠΜ	Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη
ΕΤΑ	Επιθυμητή Τιμή Αναφοράς
ΖΑΠΦ	Ζώνη Απόλυτης Προστασίας της Φύσης
ΖΒΔΦΠ	Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων
ΖΔΟΕ	Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών
ΖΕΠ	Ζώνη Ειδικής Προστασίας
ΖΟΕ	Ζώνη Οικιστικού ελέγχου
ΖΠΦ	Ζώνη Προστασίας της Φύσης
ΙΚΔ	Ικανοποιητική Κατάσταση Διατήρησης
ΙΚΤΕΟ	Ιδιωτικά Κέντρα Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων
ΚΑΔ	Κέντρο Αποθήκευσης και Διανομής
ΚΑΖ	Καταφύγια Άγριας Ζωής
ΚΑΝ	Κέντρα Αποτέφρωσης Νεκρών

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

Συντομογραφία	Επεξήγηση
ΚΕΠΕΑΠ	Κέντρα Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας
ΚΟΧΕ	Κύριες οικοσυστημικές χωρικές ενότητες
ΚΤΕΟ	Κέντρα Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΔ	Μονάδα Διαχείρισης
ΜΔΠΠ	Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής
ΜΕΡΜ	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής
ΜΜΜ	Μέσα Μαζικής Μεταφοράς
ΜΣ	Μετεωρολογικός Σταθμός
ΜΥΗΕ	Μικρά υδροηλεκτρικά έργα
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΟΤΚΖ	Οχήματα Τέλους Κύκλου Ζωής
ΟΦΥΠΕΚΑ	Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής
ΟΧΕ	Οικοσυστημική Χωρική Ενότητα
ΠΑΑ	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης
ΠΑΠΦ	Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης
ΠΑΥ	Περιοχή Ανάπτυξης Υδατοκαλλιέργειας
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΕ	Περιφερειακή Ενότητα
ΠΕΡΠΟ	Περιοχές Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης
ΠΕΣΔΑ	Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
ΠΟΑ	Περιοχή Οικιστικής Ανάπτυξης
ΠΟΑΥ	Περιοχή Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιέργειών
ΠΠ	Περιοχή Προστασίας / Προστατευόμενη Περιοχή
ΠΠΒ	Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας
ΠΠΦ	Περιοχή Προστασίας της Φύσης
ΠΠΧΣΑΑ	Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης
ΠΧΠ	Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο
ΣΔ	Σχέδιο Διαχείρισης
ΣΔΕ	Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών
ΣΔΚΠ	Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας
ΣΔΛΑΠ	Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών
ΣΕΑ	Σταθμοί Εξυπηρέτησης Αυτοκινητοδρόμων
ΣΜΠΕ	Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
σΠΠΒ	σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας
ΣΧΟΟΑΠ	Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης
ΤΕΔ	Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων περιοχής Natura 2000
Τεύχος ΜΑ	Τεύχος μελέτης
Τεύχος ΠΤΑ	Τεύχος παράθεσης στοιχείων τεκμηρίωσης του τεύχους ΜΑ της μελέτης
ΤΙΦΚ	Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους
ΤΚ	Τοπική Κοινότητα
ΤΚΣ	Τόπος Κοινοτικής Σημασίας

Συντομογραφία	Επεξήγηση
ΤΟ	Τύποι Οικοτόπων
ΤΔ	Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων
ΥΑ	Υπουργική Απόφαση
ΥΔ	Υδατικό Διαμέρισμα
ΥΠΑΑΤ	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
ΥΠΓΕ	Υπουργείο Γεωργίας
ΥΠΕΚΑ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
ΥΠΕΝ	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
ΥΣ	Υδατικό Σύστημα
ΥΥΣ	Υπόγειο Υδατικό Σύστημα
ΦΔ	Φορέας Διαχείρισης
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
ΧΤΑΠ	Χώρος τροφοδοσίας αρπακτικών πτηνών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

3.1 Αξιολόγηση του φυσικού περιβάλλοντος

3.1.1 Καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης

Λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες οδηγίες των Κοτζαγεώργη και συν. (2019) αξιολογήθηκαν τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα ως προς την ομάδα προτεραιότητας διαχείρισης (υψηλή (1), μέση (2) και χαμηλή (3) προτεραιότητα διαχείρισης αντίστοιχα) για τους πολύ σημαντικούς ΤΟ και τα είδη, όπως αυτά καθορίστηκαν στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης. Τα **θεσμικά μέτρα** περιλαμβάνουν θεσμικά/κανονιστικά μέτρα προστασίας και διατήρησης, ενώ τα **διαχειριστικά μέτρα** περιλαμβάνουν εξειδικευμένα μέτρα ενεργού διαχείρισης / αποκατάστασης / οργάνωσης / λειτουργίας. Διακριτή κατηγορία αποτελούν τα προγράμματα συλλογής πρωτογενών δεδομένων, τα οποία αναφέρονται ως **μελέτες βάσης**.

Κατά περίπτωση έχουν γίνει ορισμένες παρεκκλίσεις από τις γενικές κατευθυντήριες οδηγίες, όπου αυτό κρίθηκε απαραίτητο, βάσει της γνώμης των ειδικών, ώστε η ιεράρχηση προτεραιοτήτων διαχείρισης να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες προστασίας του προστατευτέου αντικειμένου, όπως αυτό καθορίστηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο. Η αξιολόγηση έγινε για κάθε ΤΟ/είδος του προστατευτέου αντικειμένου της παρούσας μελέτης και τα αποτελέσματα συγκεντρωτικά παρουσιάζονται στο κεφάλαιο 3.1.1 του ΠΤΑ.

Στο ΠΤΑ και ειδικότερα στην § 3.1.1.4 αυτού, παρουσιάζονται διακριτά τα είδη των οποίων τα στοιχεία αξιολόγησης εντός του τόπου είναι άγνωστα και δεν έχουν συμπληρωθεί στο ΤΕΔ. Για αυτά προτεραιότητα είναι η συλλογή πρωτογενών δεδομένων και η βελτίωση της γνώσης μέσω μελετών βάσης. Κατά περίπτωση, ΤΟ/είδη των οποίων τα διαθέσιμα στοιχεία δεν επαρκούσαν για την ιεράρχηση προτεραιοτήτων μέτρων διαχείρισης, αλλά κρίθηκε ότι συντρέχει λόγος άμεσης προστασίας τους, συμπεριλήφθηκαν τόσο στους πίνακες ιεράρχησης προτεραιοτήτων θεσμικών/διαχειριστικών μέτρων όσο και σε αυτούς για μελέτες βάσης.

Ακολουθώς παρουσιάζονται οι όποιες παρεκκλίσεις έγιναν κατά την αξιολόγηση ιεράρχησης προτεραιοτήτων για λήψη θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων ανά GR για τις ΕΖΔ, ΕΖΔ-ΤΚΣ & ΕΖΔ-ΖΕΠ και σε πίνακες όσοι ΤΟ/είδη εντάσσονται σε υψηλή και μέση προτεραιότητα. Στη συνέχεια τα είδη υψηλής και μέσης προτεραιότητας -για θεσμικά ή διαχειριστικά μέτρα- συσχετίστηκαν με τις κύριες ΟΧΕ τους, όπως προσδιορίστηκαν στο Κεφάλαιο 2.2.4.

Σημειώνεται ότι για την ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2110001 και την ΕΖΔ GR2310006 δεν έχουν λάβει χώρα πρόσφατα ολοκληρωμένα προγράμματα παρακολούθησης/ εποπτείας όσον αφορά τους ΤΟ και τα είδη χλωρίδας και πανίδας. Για το λόγο αυτό, τα δεδομένα των ΤΕΔ είναι πιθανό να χρήζουν επικαιροποίησης.

Στην **ΕΖΔ-ΤΚΣ GR2110001**, με βάση την προτεινόμενη μεθοδολογία και τα υφιστάμενα στοιχεία, οι ΤΟ **1110 και 1130** εντάσσονται σε υψηλή προτεραιότητα (1) ως προς τα διαχειριστικά μέτρα. Δεδομένου όμως ότι πρόκειται για οικοτόπους που ο βαθμός διατήρησής τους χαρακτηρίζεται ως C (μέτριος ή περιορισμένος) όχι γιατί έχουν υποβαθμιστεί σε σχέση με το παρελθόν, αλλά λόγω των επικρατουσών

συνθηκών στην ΕΖΔ-ΤΚΣ οι οποίες δεν μπορούν να υποστηρίξουν τον εν λόγω ΤΟ σε εξαίρετο (Α) Βαθμό Διατήρησης, η προτεραιότητα διαχείρισης αξιολογήθηκε ότι πρέπει να αλλάξει από υψηλή σε μέση (2).

Επίσης, οι ΤΟ 1210, 2110 και 92Α0, με βάση την προτεινόμενη μεθοδολογία και τα υφιστάμενα στοιχεία, εντάσσονται σε μέση (2) προτεραιότητα ως προς τα διαχειριστικά μέτρα. Ωστόσο, με βάση τις οδηγίες των Νεστορίδου και συν. (2020), για τις περιπτώσεις που ο ΒΔ ενός ΤΟ εντός του τόπου είναι Β και η ΚΔ του είναι ανεπαρκής (U1) σε εθνικό επίπεδο, η προτεραιότητα για διαχειριστικά μέτρα είναι υψηλή (1) ανεξαρτήτως της σχετικής επιφάνειας στον τόπο. Στην αξιολόγηση και ιεράρχηση των προτεραιοτήτων διαχείρισης συμπεριλήφθηκε και ο ελληνικός ΤΟ 72Α0, ο οποίος είναι εξαιρετικά σημαντικός για τη βιοποικιλότητα και τη διατήρηση της ακεραιότητας της περιοχής. Δεδομένα όσον αφορά την αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης του ΤΟ στην ΕΖΔ δεν υπάρχουν, αλλά ο ΤΟ συμπεριλαμβανόταν στους ελληνικούς ΤΟ που ήταν υπό παρακολούθηση στο πλαίσιο της Μελέτης 2 «Εποπτεία και Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα», καθώς πρόκειται για έναν ιδιαίτερα σημαντικό οικότοπο για τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας σε εθνικό επίπεδο. Λαμβάνοντας υπόψη τη μεγάλη υφιστάμενη έκταση και συνοχή του 72Α0 στην ΕΖΔ, καθώς και τη σημαντικότητα που έχει για σημαντικά είδη χλωρίδας, όπως η *Typha laxmannii*, πανίδας και Ορνιθοπανίδας της περιοχής αξιολογήθηκε ως υψηλής προτεραιότητας (1) τόσο ως προς τα θεσμικά, όσο και ως προς τα διαχειριστικά μέτρα. Στην αξιολόγηση και ιεράρχηση των προτεραιοτήτων διαχείρισης συμπεριλήφθηκε και ο ΤΟ 8210, που καταγράφηκε για πρώτη φορά στην περιοχή στο πλαίσιο εργασιών πεδίου της παρούσας μελέτης, ο οποίος αξιολογήθηκε ως μέσης (2) προτεραιότητας ως προς τα θεσμικά και χαμηλής (3) προτεραιότητας ως προς τα διαχειριστικά μέτρα, καθώς πρόκειται για έναν οικότοπο ο οποίος πρέπει μεν να προστατευθεί νομικά, αλλά δεν κινδυνεύει άμεσα από υψηλής έντασης πιέσεις/ απειλές. Όσον αφορά τα είδη, με βάση την προτεινόμενη μεθοδολογία και τα υφιστάμενα στοιχεία, το *Alosa fallax* δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθεί ως προς τις προτεραιότητες διαχείρισης. Ωστόσο, εξαιτίας της κακής (U2) Κατάστασης Διατήρησής του σε εθνικό επίπεδο και της αρνητικής τάσης που αυτή έχει, σε συνδυασμό όμως με τον μικρό πληθυσμό του στην ΕΖΔ-ΤΚΣ, αξιολογήθηκε ως μέσης (2) προτεραιότητας ως προς τα θεσμικά και τα διαχειριστικά μέτρα. Η *Caretta caretta*, εντάσσεται σε υψηλή (1) προτεραιότητα τόσο ως προς τα θεσμικά, όσο και ως προς τα διαχειριστικά μέτρα, δεδομένου όπια στοιχεία του ΑΡΧΕΛΩΝ που έχουν προκύψει από το ερευνητικό πρόγραμμα πεδίου τεκμηριώνουν ότι η περιοχή GR2110001 αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά τροφικά πεδία του είδους στον Ελλαδικό χώρο, αφού έχουν μαρκαριστεί 1.200 διαφορετικά άτομα εντός της, ενώ «συλλαμβάνονται» και μαρκάρονται κάθε χρόνο 200-250 διαφορετικά άτομα. . Επίσης ως υψηλής (1) προτεραιότητας ως προς τα θεσμικά και ως προς τα διαχειριστικά μέτρα, αξιολογείται και η πράσινη θαλασσοχελώνα *Chelonia mydas*, λαμβάνοντας υπόψη σύμφωνα με την ίδια πηγή ότι τα άτομα που έχουν καταγραφεί εντός του GR2110001 είναι περισσότερο από 2% και λιγότερο από 15% επί του συνόλου του πληθυσμού που εκτιμάται ότι απαντάται στον Ελλαδικό χώρο. Ως μέσης (2) προτεραιότητας ως προς τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα αξιολογήθηκε και η *Lutra lutra*, είδος ιδιαίτερα σημαντικό για την περιοχή, καθώς αποτελεί δείκτη της ποιότητας των υδάτινων οικοσυστημάτων. Για τη βίδρα απαιτούνται μελέτες βάσης προκειμένου να συλλεχθούν επαρκή δεδομένα για την παρουσία της στην περιοχή και να μπορέσουν να καθορισθούν με μεγαλύτερη ακρίβεια τα απαιτούμενα μέτρα και οι δράσεις για την προστασία της. Στην αξιολόγηση και ιεράρχηση των προτεραιοτήτων διαχείρισης συμπεριλήφθηκαν και τα είδη *Pinna nobilis* και *Typha laxmannii*, εκ των οποίων το πρώτο αξιολογήθηκε ως υψηλής (1) προτεραιότητας ως προς τα θεσμικά και τα διαχειριστικά μέτρα, λόγω της σημαντικής μείωσης του πληθυσμού του είδους και των υψηλών ποσοστών θνησιμότητας τόσο στην περιοχή μελέτης όσο και στο σύνολο της κατανομής του είδους. Το δεύτερο αξιολογήθηκε ως μέσης (2) προτεραιότητας ως προς τα θεσμικά μέτρα, καθώς η ΕΖΔ-ΤΚΣ αποτελεί τη

μοναδική περιοχή εμφάνισης του είδους, και υψηλής (1) προτεραιότητας ως προς τα διαχειριστικά μέτρα, λόγω των πιέσεων που δέχεται το είδος. Σημειώνεται ωστόσο ότι και για τα δύο είδη απαιτούνται και μελέτες βάσης. Τέλος, με βάση την προτεινόμενη μεθοδολογία και τα υφιστάμενα στοιχεία, το είδος *Monachus monachus*, εντάσσεται σε υψηλή (1) προτεραιότητα ως προς τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα. Ωστόσο, παρά τη σημαντικότητα του είδους, η προτεραιότητα διαχείρισης αξιολογήθηκε ότι πρέπει να αλλάξει από υψηλή σε μέση (2), καθώς δεν αναπαράγεται στην περιοχή και η παρουσία του είναι μόνο ευκαιριακή.

Στην **EZA GR2310006**, με βάση την προτεινόμενη μεθοδολογία και τα υφιστάμενα στοιχεία, η αξιολόγηση του ΤΟ 1150 ως προς τα θεσμικά μέτρα ήταν 3 (χαμηλή). Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη ότι πρόκειται για οικότοπο προτεραιότητας εντάχθηκε τελικά σε μέση προτεραιότητα (2) ως προς τα θεσμικά μέτρα. Για τους ΤΟ 1310, 2120, 7210 και 92Α0 και ακολουθώντας τις οδηγίες των Νεστορίδου και συν. (2020) η προτεραιότητα ως προς τα διαχειριστικά μέτρα άλλαξε από μέση (2) σε υψηλή (1). Ο ελληνικός ΤΟ 72Α0, λόγω της αυξημένης σημασίας που έχει για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της ΕΖΔ και κυρίως των ειδών Ορνιθοπανίδας αξιολογήθηκε ως υψηλής προτεραιότητας (1), τόσο ως προς τα θεσμικά όσο και ως προς τα διαχειριστικά μέτρα.

Οι βασικές παρεκκλίσεις για τα είδη ορνιθοπανίδας στις ΖΕΠ του δυτικού τμήματος της περιοχής μελέτης αφορούν:

Η αξιολόγηση και ιεράρχηση των προτεραιοτήτων διαχείρισης πραγματοποιήθηκε για όλα τα είδη που ήταν γνωστός ο βαθμός διατήρησης με βάση την υφιστάμενη πληροφορία ακόμα και δεν ήταν γνωστή η πληροφορία για τον πληθυσμό.

Στο ΠΤΑ περιλαμβάνονται πίνακες με τα σημαντικά είδη ορνιθοπανίδας όσον αφορά την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων διαχείρισης ανά περιοχή, πίνακας με τα σημαντικά είδη για τα οποία απαιτούνται μελέτες βάσης και πίνακες με τις κύριες οικοσυστημικές υπηρεσίες (ΟΧΕ) ανά είδος και ανά περιοχή.

Η αναλυτική πληροφορία για την προτεραιοποίηση των θεσμικών και διαχειριστικών μέτρων ανά περιοχή Natura 2000 και ανά ΤΟ/είδος παρουσιάζεται στο ΠΤΑ, ενώ στους ακόλουθους Πίνακες παρουσιάζονται οι ομάδες υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης τόσο για θεσμικά όσο και για διαχειριστικά μέτρα. Επιπλέον, στο ΠΤΑ στην § 3.1.1.4 παρουσιάζονται οι ΤΟ και τα πολύ σημαντικά είδη χλωρίδας και πανίδας και ορνιθοπανίδας για τα οποία απαιτούνται μελέτες βάσης.

Πίνακας 3.1-1 ΤΟ υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης για τα θεσμικά μέτρα

A/A	Περιοχή Natura 2000	Κωδικός ΤΟ	Όνομα ΤΟ	ΤΟ Προτεραιότητας	Σχετική εμφάνιση	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης	Τάση της ΚΔ	Θεσμικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
1	GR2110001	1150	Παράκτιες λιμνοθάλασσες	1	A	C	U2	D	1	
2	GR2110001	1210	Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων	0	B	B	U1	S	2	

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Κωδικός ΤΟ	Όνομα ΤΟ	ΤΟ Προτεραιότητας	Σχετική επιφάνεια	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης	Τάση της ΚΔ	Θεσμικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
			πλημμυρίδας και άμπωτης							
3	GR2110001	1310	Πρωτογενής βλάστηση με <i>Salicornia</i> και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών	0	B	A	U1	S	2	
4	GR2110001	1410	Μεσογειακά αλίπεδα (<i>Juncetalia maritimi</i>)	0	B	A	U1	I	2	
5	GR2110001	1420	Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>)	0	A	A	U1	S	1	
6	GR2110001	8210	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρηνή με χασμοφυτική βλάστηση	0			FV	S	2	Πρόκειται για έναν οικότοπο ο οποίος πρέπει μεν να προστατευθεί νομικά, αλλά δεν κινδυνεύει άμεσα από υψηλής έντασης πιέσεις/ απειλές
7	GR2110001	9350	Δάση με <i>Quercus macrolepis</i>	0	B	B	FV	S	2	
8	GR2110001	72A0	Καλαμώνες	0					1	Ο ελληνικός ΤΟ 72A0, λόγω της αυξημένης σημασίας που έχει για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της ΕΖΔ και κυρίως των ειδών Ορνιθοπανίδας αξιολογήθηκε ως υψηλής προτεραιότητας (1), τόσο ως προς τα θεσμικά όσο και ως προς τα διαχειριστικά μέτρα
9	GR2110001	92D0	Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (<i>Nerio-Tamaricetea</i> και <i>Securinegion tinctoriae</i>)	0	B	A	FV	S	2	
10	GR2310006	1150	Παράκτιες λιμνοθάλασσες	1	C	B	U2	D	2	ΘΜ= ΕΚΤΙΜΗΣΗ
11	GR2310006	7210	Ασβεστούχοι βάλτοι με <i>Cladium mariscus</i> και είδη του <i>Caricion davallianae</i>	1	A	B	U1	S	1	

A/A	Περιοχή Natura 2000	Κωδικός ΤΟ	Όνομα ΤΟ	ΤΟ Προτεραιότητας	Σχετική επιφάνεια	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης	Τάση της ΚΔ	Θεσμικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
12	GR2310006	72Α0	Καλαμώνες	0					1	Ο ελληνικός ΤΟ 72Α0, λόγω της αυξημένης σημασίας που έχει για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της ΕΖΔ και κυρίως των ειδών Ορνιθοπανίδας αξιολογήθηκε ως υψηλής προτεραιότητας (1), τόσο ως προς τα θεσμικά όσο και ως προς τα διαχειριστικά μέτρα

Πίνακας 3.1-2 Είδη υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης για τα θεσμικά μέτρα

A/A	Περιοχή Natura 2000	Ομάδα ειδών	Λατινική ονομασία	Κωδικός	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης (4η Εξαετής έκθεση)	Τάση της ΚΔ	Θεσμικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
1.	GR2110001	F	<i>Alosa fallax</i>	1103	0	D		U2	D	2	Εκτίμηση. Το <i>Alosa fallax</i> δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθεί ως προς τις προτεραιότητες διαχείρισης. Ωστόσο, εξαιτίας της κακής (U2) Κατάστασης Διατήρησής του σε εθνικό επίπεδο και της αρνητικής τάσης που αυτή έχει, σε συνδυασμό όμως με τον μικρό πληθυσμό του στην ΕΖΔ-ΤΚΣ, αξιολογήθηκε ως μέσης (2) προτεραιότητας ως προς τα θεσμικά και τα διαχειριστικά μέτρα.

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Ομάδα ειδών	Λατινική ονομασία	Κωδικός	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης (4η Εξαετής έκθεση) *	Τάση της ΚΔ	Θεσμικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
2.	GR2110001	R	<i>Caretta caretta</i>	1224	1	B	B	U2	D	1	Εκτίμηση. Η <i>Caretta caretta</i> , εντάσσεται σε υψηλή (1) προτεραιότητα τόσο ως προς τα θεσμικά, όσο και ως προς τα διαχειριστικά μέτρα, δεδομένου ότι σύμφωνα με ερευνητικά στοιχεία του ΑΡΧΕΛΩΝ η περιοχή αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά τροφικά πεδία του είδους στον Ελλαδικό χώρο.
3.	GR2110001	R	<i>Chelonia mydas</i>	1227	1	B				1	Εκτίμηση. Η <i>Chelonia mydas</i> , εντάσσεται σε υψηλή (1) προτεραιότητα τόσο ως προς τα θεσμικά, όσο και ως προς τα διαχειριστικά μέτρα, δεδομένου ότι σύμφωνα με ερευνητικά στοιχεία του ΑΡΧΕΛΩΝ τα άτομα που έχουν καταγραφεί εντός της περιοχής συνιστούν το 2%-15% του συνόλου του πληθυσμού που εκτιμάται ότι απαντάται στον Ελλαδικό χώρο.
4.	GR2110001	F	<i>Cobitis arachtho sensis</i>	5312	0	B	B	U1	Unk	2	
5.	GR2110001	F	<i>Eudontomyzon graecus</i>	5260	0	B	C	XX	Unk	1	

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Ομάδα ειδών	Λατινική ονομασία	Κωδικός	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης (4η Εξαιτής έκθεση) *	Τάση της ΚΔ	Θεσμικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
6.	GR2110001	M	<i>Lutra lutra</i>	1355	0		B	FV	S	2	Εκτίμηση. Ως μέσης (2) προτεραιότητας ως προς τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα αξιολογήθηκε και η <i>Lutra lutra</i> , είδος ιδιαίτερα σημαντικό για την περιοχή, καθώς αποτελεί δείκτη της ποιότητας των υδάτινων οικοσυστημάτων
7.	GR2110001	M	<i>Monachus monachus</i>	1366	1	B	C	U1	I	2	Εκτίμηση. Με βάση την προτεινόμενη μεθοδολογία και τα υφιστάμενα στοιχεία, το είδος <i>Monachus monachus</i> , εντάσσεται σε υψηλή (1) προτεραιότητα ως προς τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα. Ωστόσο, παρά τη σημαντικότητα του είδους, η προτεραιότητα διαχείρισης αξιολογήθηκε ότι πρέπει να αλλάξει από υψηλή σε μέση (2), καθώς δεν αναπαράγεται στην περιοχή και η παρουσία του είναι μόνο ευκαιριακή.
8.	GR2110001	I	<i>Pinna nobilis</i>		0			U2	D	1	Εκτίμηση. Λόγω της σημαντικής μείωσης του πληθυσμού του είδους και των υψηλών ποσοστών θνησιμότητας τόσο στην περιοχή

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Ομάδα ειδών	Λατινική ονομασία	Κωδικός	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης (4η Εξαιτής έκθεση) *	Τάση της ΚΔ	Θεσμικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
											μελέτης όσο και στο σύνολο της κατανομής του είδους
9.	GR2110001	R	<i>Testudo marginata</i>	1218	0	B	B	U1	D	2	
10.	GR2110001	P	<i>Typha laxmannii</i>		0					2	Εκτίμηση. Η ΕΖΔ-ΤΚΣ αποτελεί τη μοναδική περιοχή εμφάνισης του είδους, και υψηλής (1) προτεραιότητας ως προς τα διαχειριστικά μέτρα, λόγω των πιέσεων που δέχεται το είδος
11.	GR2110001	F	<i>Valencia letourneuxi</i>	1992	1	B	C	U2	D	1	

Πίνακας 3.1-3 Είδη ορνιθοπανίδας υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης για τα θεσμικά μέτρα

A/A	Περιοχή Natura 2000	Λατινική ονομασία	Τύπος	Είδος χαρακτηρισμού (0 ή 1)	Συχνότητα εμφάνισης στο Δίκτυο Natura 2000	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Τάση αναπαραγόμενου πληθυσμού	Θεσμικά Μέτρα
1	GR2110004	<i>Alcedo atthis</i>	p	0	6,28%		B	Unknown (x)	2
2	GR2110004	<i>Anas acuta</i>	w	1	14,98%		B		1
3	GR2110004	<i>Anas crecca</i>	r	1	1,93%		B	Unknown (x)	1
4	GR2110004	<i>Anas crecca</i>	w	1	20,77%		B		1
5	GR2110004	<i>Ardea alba</i>	c	1	15,46%		B		1
6	GR2110004	<i>Ardea alba</i>	w	1	22,71%		B		1
7	GR2110004	<i>Ardeola ralloides</i>	r	1	8,21%		B	Improving (+)	1
8	GR2110004	<i>Ardeola ralloides</i>	c	1	34,30%		B		1
9	GR2110004	<i>Asio flammeus</i>	w	0	4,35%		B		2
10	GR2110004	<i>Aythya ferina</i>	r	1	4,35%		B	Stable (=)	1
11	GR2110004	<i>Aythya ferina</i>	w	1	16,43%		B		1
12	GR2110004	<i>Aythya nyroca</i>	p	1	1,45%		B	Deteriorating (-)	1
13	GR2110004	<i>Botaurus stellaris</i>	p	0	0,97%		B	Unknown (x)	2
14	GR2110004	<i>Bubo bubo</i>	p	0	43,48%		B	Improving (+)	2
15	GR2110004	<i>Burhinus oedecnemus</i>	r	1	20,77%		B	Improving (+)	1
16	GR2110004	<i>Calandrella brachydactyla</i>	r	1	33,82%		B	Stable (=)	1
17	GR2110004	<i>Calidris ferruginea</i>	c	1	23,67%		B		1
18	GR2110004	<i>Calidris minuta</i>	c	1	30,43%		B		1
19	GR2110004	<i>Calidris minuta</i>	w	1	7,73%		B		1
20	GR2110004	<i>Charadrius alexandrinus</i>	c	1	16,91%		B		1
21	GR2110004	<i>Charadrius alexandrinus</i>	p	1	0,97%		B	Stable (=)	1
22	GR2110004	<i>Chlidonias hybrida</i>	c	1	18,84%		B		1
23	GR2110004	<i>Chlidonias hybrida</i>	r	1	2,42%		B	Deteriorating (-)	1
24	GR2110004	<i>Ciconia ciconia</i>	r	1	25,12%		B	Deteriorating (-)	1
25	GR2110004	<i>Circaetus gallicus</i>	r	0	47,83%		B	Improving (+)	2
26	GR2110004	<i>Clanga clanga</i>	w	1	14,49%		B		1
27	GR2110004	<i>Egretta garzetta</i>	c	1	53,14%		B		1
28	GR2110004	<i>Egretta garzetta</i>	p	1	11,11%		B	Improving (+)	1
29	GR2110004	<i>Falco cherrug</i>	w	0	1,93%		B		2
30	GR2110004	<i>Falco peregrinus</i>	p	0	0,48%		B	Improving (+)	2
31	GR2110004	<i>Fulica atra</i>	p	1	2,90%		B	Deteriorating (-)	1
32	GR2110004	<i>Gelochelidon nilotica</i>	r	1	2,90%		B	Deteriorating (-)	1
33	GR2110004	<i>Glareola pratincola</i>	r	1	7,73%		B	Unknown (x)	1
34	GR2110004	<i>Grus grus</i>	w	0	0,97%		B		2
35	GR2110004	<i>Haemantopus ostralegus</i>	p	1	0,97%		B	Unknown (x)	1
36	GR2110004	<i>Himantopus himantopus</i>	r	1	15,46%		B	Fluctuating (F)	1
37	GR2110004	<i>Hippoboscus olivaceus</i>	r	0	22,71%		B	Unknown (x)	2
38	GR2110004	<i>Hydroprogne caspia</i>	w	0	3,38%		B		2
39	GR2110004	<i>Ixobrychus minutus</i>	r	1	18,36%		B	Deteriorating (-)	1
40	GR2110004	<i>Lanius minor</i>	r	0	28,50%		B	Unknown (x)	2
41	GR2110004	<i>Larus genei</i>	w	0	12,08%		B		2
42	GR2110004	<i>Mareca penelope</i>	w	1	19,32%		B		1
43	GR2110004	<i>Microcarbo pygmaeus</i>	p	0	0,48%		B	Improving (+)	2
44	GR2110004	<i>Numenius tenuirostris</i>		1	7,25%			Unknown (x)	1
45	GR2110004	<i>Nycticorax nycticorax</i>	c	1	34,78%		B		1
46	GR2110004	<i>Nycticorax nycticorax</i>	r	1	7,25%		B	Improving (+)	1
47	GR2110004	<i>Pelecanus crispus</i>	p	1	0,97%		B	Improving (+)	1
48	GR2110004	<i>Phalacrocorax carbo</i>	w	1	30,43%		B		1
49	GR2110004	<i>Phoenicopiterus roseus</i>	w	0	10,63%		B		2

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Λατινική ονομασία	Τύπος	Είδος χαρακτηρισμού (0 ή 1)	Συχνότητα εμφάνισης στο Δίκτυο Natura 2000	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Τάση αναπαραγόμενου πληθυσμού	Θεσμικά Μέτρα
50	GR2110004	<i>Platalea leucorodia</i>	p	1	1,93%		B	Stable (=)	1
51	GR2110004	<i>Plegadis falcinellus</i>	c	1	36,71%		B		1
52	GR2110004	<i>Plegadis falcinellus</i>	r	1	2,90%		B	Stable (=)	1
53	GR2110004	<i>Podiceps nigricollis</i>	w	1	39,13%		B		1
54	GR2110004	<i>Recurvirostra avosetta</i>	w	0	9,66%		B		2
55	GR2110004	<i>Spatula clypeata</i>	w	1	14,98%		B		1
56	GR2110004	<i>Sternula albifrons</i>	r	1	0,48%		B	Deteriorating (-)	1
57	GR2110004	<i>Tadorna tadorna</i>	p	0	1,45%		B	Improving (+)	2
58	GR2110004	<i>Thalasseus sandvicensis</i>	p	1	0,48%		B	Stable (=)	1
59	GR2110004	<i>Tringa totanus</i>	p	1	2,42%		B	Stable (=)	1
60	GR2310014	<i>Alcedo atthis</i>	p	0	6,28%		B	Unknown (x)	2
61	GR2310014	<i>Ardea alba</i>	w	1	22,71%		B		1
62	GR2310014	<i>Circaetus gallicus</i>	r	0	47,83%		B	Improving (+)	2
63	GR2310014	<i>Pelecanus crispus</i>	p	1	0,97%		B	Improving (+)	1
64	GR2310014	<i>Phoenicopiterus roseus</i>	w	0	10,63%		B		2

Πίνακας 3.1-4 ΤΟ υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης για τα διαχειριστικά μέτρα

A/A	Περιοχή Natura 2000	Κωδικός ΤΟ	Όνομα ΤΟ	ΤΟ Προτεραιότητας (0 ή 1)	Σχετική επιφάνεια	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης	Τάση Κατάστασης Διατήρησης	Διαχειριστικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
1	GR2110001	1110	Αμμοσύρτες που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους	0		C	U1	D	2	Με βάση την προτεινόμενη μεθοδολογία και τα υφιστάμενα στοιχεία, ο ΤΟ εντάσσεται σε υψηλή προτεραιότητα (1) ως προς τα διαχειριστικά μέτρα. Δεδομένου όμως ότι πρόκειται για οικοτόπους που ο βαθμός διατήρησής τους χαρακτηρίζεται ως C (μέτριος ή περιορισμένος) όχι γιατί έχουν υποβαθμιστεί σε σχέση με το παρελθόν, αλλά λόγω των επικρατουσών συνθηκών στην ΕΖΔ-ΤΚΣ οι οποίες δεν μπορούν να υποστηρίξουν τον εν λόγω ΤΟ σε εξαιρετο (Α) βαθμό Διατήρησης, η προτεραιότητα διαχείρισης αξιολογήθηκε ότι πρέπει να αλλάξει από υψηλή σε μέση (2)

«Μελέτη11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Κωδικός ΤΟ	Όνομα ΤΟ	ΤΟ Προτεραιότητας (0 ή 1)	Σχετική εμφάνιση	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης	Τάση Κατάστασης Διατήρησης	Διαχειριστικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
2	GR2110001	1130	Εκβολές ποταμών	0		C	U1	S	2	Με βάση την προτεινόμενη μεθοδολογία και τα υφιστάμενα στοιχεία, ο ΤΟ εντάσσεται σε υψηλή προτεραιότητα (1) ως προς τα διαχειριστικά μέτρα. Δεδομένου όμως ότι πρόκειται για οικοτόπους που ο βαθμός διατήρησής τους χαρακτηρίζεται ως C (μέτριος ή περιορισμένος) όχι γιατί έχουν υποβαθμιστεί σε σχέση με το παρελθόν, αλλά λόγω των επικρατουσών συνθηκών στην ΕΖΔ-ΤΚΣ οι οποίες δεν μπορούν να υποστηρίξουν τον εν λόγω ΤΟ σε εξαίρετο (Α) Βαθμό Διατήρησης, η προτεραιότητα διαχείρισης αξιολογήθηκε ότι πρέπει να αλλάξει από υψηλή σε μέση (2)
3	GR2110001	1150	Παράκτιες λιμνοθάλασσες	1	A	C	U2	D	1	

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Κωδικός ΤΟ	Όνομα ΤΟ	ΤΟ Προτεραιότητας (0 ή 1)	Σχετική εμφάνεια	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης	Τάση Κατάστασης Διατήρησης	Διαχειριστικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
4	GR2110001	1210	Μονοειτής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης	0	B	B	U1	S	1	
5	GR2110001	2110	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες	0	C	B	U1	S	1	
6	GR2110001	3150	Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου Magnopotamion ή Hydrocharition	0	C	B	FV	S	2	
7	GR2110001	5210	Δενδροειδή matorrals με <i>Juniperus</i> spp.	0	C	B	FV	S	2	
8	GR2110001	72A0	Καλαμώνες	0					1	Ο ελληνικός ΤΟ 72A0, λόγω της αυξημένης σημασίας που έχει για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της ΕΖΔ και κυρίως των ειδών Ορνιθοπανίδας αξιολογήθηκε ως υψηλής προτεραιότητας (1), τόσο ως προς τα θεσμικά όσο και ως προς τα

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Κωδικός ΤΟ	Όνομα ΤΟ	ΤΟ Προτεραιότητας (0 ή 1)	Σχετική επιφάνεια	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης	Τάση Κατάστασης Διατήρησης	Διαχειριστικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
										διαχειριστικά μέτρα
9	GR2110001	91M0	Παννωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός - κοινής δρυός	0	C	B	FV	S	2	
10	GR2110001	92A0	Δάση-στοές με <i>Salix alba</i> και <i>Populus alba</i>	0	C	B	U1	S	1	
11	GR2110001	9320	Δάση με <i>Olea</i> και <i>Ceratonia</i>	0	C	B	FV	S	2	
12	GR2110001	9350	Δάση με <i>Quercus macrolepis</i>	0	B	B	FV	S	2	
13	GR2310006	1150	Παράκτιες λιμνοθάλασσες	1	C	B	U2	D	1	

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Κωδικός ΤΟ	Όνομα ΤΟ	ΤΟ Προτεραιότητας (0 ή 1)	Σχετική εμφάνεια	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης	Τάση Κατάστασης Διατήρησης	Διαχειριστικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
14	GR2310006	1310	Πρωτογενής βλάστηση με <i>Salicornia</i> και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών	0	C	B	U1	S	1	
15	GR2310006	2120	Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με <i>Ammophila arenaria</i> («λευκές θίνες»)	0	C	B	U1	S	1	
16	GR2310006	7210	Ασβεστούχοι βάλτοι με <i>Cladium mariscus</i> και είδη του <i>Caricion davallianae</i>	1	A	B	U1	S	1	
17	GR2310006	72A0	Καλαμώνες	0					1	Ο ελληνικός ΤΟ 72A0, λόγω της αυξημένης σημασίας που έχει για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της ΕΖΔ και κυρίως των ειδών Ορνιθοπανίδας αξιολογήθηκε ως υψηλής προτεραιότητας

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Κωδικός ΤΟ	Όνομα ΤΟ	ΤΟ Προτεραιότητας (0 ή 1)	Σχετική επιφάνεια	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης	Τάση Κατάστασης Διατήρησης	Διαχειριστικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
										(1), τόσο ως προς τα θεσμικά όσο και ως προς τα διαχειριστικά μέτρα
18	GR2310006	92A0	Δάση-στοές με <i>Salix alba</i> και <i>Populus alba</i>	0	C	B	U1	S	1	
19	GR2310006	92D0	Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (<i>Nerio-Tamaricetea</i> και <i>Securinegion tinctoriae</i>)	0	C	B	FV	S	2	

Πίνακας 3.1-5 Είδη υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης για τα διαχειριστικά μέτρα

A/A	Περιοχή Natura 2000	Ομάδα είδους	Λατινική ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης	Τάση της ΚΔ	Διαχειριστικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
1.	GR2110001	F	<i>Alosa fallax</i>	0	D		U2	D	2	Εκτίμηση. Το <i>Alosa fallax</i> δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθεί ως προς τις προτεραιότητες διαχείρισης. Ωστόσο, εξαιτίας της κακής (U2) Κατάστασης Διατήρησής του σε εθνικό επίπεδο και της αρνητικής τάσης που αυτή έχει, σε συνδυασμό όμως με τον μικρό πληθυσμό

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Ομάδα ειδους	Λατινική ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης	Τάση της ΚΔ	Διαχειριστικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
										του στην ΕΖΔ-ΤΚΣ, αξιολογήθηκε ως μέσης (2) προτεραιότητας ως προς τα θεσμικά και τα διαχειριστικά μέτρα.
2.	GR2110001	R	<i>Caretta caretta</i>	1	B	B	U2	D	1	Εκτίμηση. Η <i>Caretta caretta</i> , εντάσσεται σε υψηλή(1) προτεραιότητα τόσο ως προς τα θεσμικά, όσο και ως προς τα διαχειριστικά μέτρα, δεδομένου ότι με βάση τα στοιχεία του ΑΡΧΕΛΩΝ που έχουν προκύψει από το ερευνητικό πρόγραμμα πεδίου τεκμηριώνουν ότι η περιοχή αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά τροφικά πεδία του είδους στον Ελλαδικό χώρο .
3.	GR2110001	R	<i>Chelonia mydas</i>	1	B				1	Εκτίμηση. Η <i>Chelonia mydas</i> , με βάση την προτεινόμενη μεθοδολογία και τα υφιστάμενα στοιχεία, εντάσσεται σε υψηλή (1) προτεραιότητα τόσο ως προς τα θεσμικά, όσο και ως προς τα διαχειριστικά μέτρα, δεδομένου ότι σύμφωνα με ερευνητικά στοιχεία του ΑΡΧΕΛΩΝ τα άτομα που έχουν καταγραφεί εντός της περιοχής συνιστούν το 2%-15% του συνόλου του πληθυσμού που εκτιμάται ότι απαντάται στον Ελλαδικό χώρο.
4.	GR2110001	F	<i>Cobitis arachthosensis</i>	0	B	B	U1	Unk	1	
5.	GR2110001	F	<i>Economidichthys pygmaeus</i>	0	C	B	FV	S	2	
6.	GR2110001	R	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	0	C	B	FV	S	2	
7.	GR2110001	R	<i>Zamenis (Elaphe) situla</i>	0	C	B	FV	S	2	
8.	GR2110001	R	<i>Emys orbicularis</i>	0	C	B	U1	D	1	
9.	GR2110001	F	<i>Eudontomyzon graecus</i>	0	B	C	XX	Unk	1	
10.	GR2110001	M	<i>Lutra lutra</i>	0		B	FV	S	2	Εκτίμηση. Ως μέσης (2) προτεραιότητας ως προς τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα αξιολογήθηκε και η <i>Lutra lutra</i> , είδος

«Μελέτη11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Ομάδα ειδους	Λατινική ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης	Τάση της ΚΔ	Διαχειριστικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
										ιδιαίτερα σημαντικό για την περιοχή, καθώς αποτελεί δείκτη της ποιότητας των υδάτινων οικοσυστημάτων
11.	GR2110001	R	<i>Mauremys rivulata</i>	0	C	B	U1	D	1	
12.	GR2110001	M	<i>Monachus monachus</i>	1	B	C	U1	I	2	Εκτίμηση. Με βάση την προτεινόμενη μεθοδολογία και τα υφιστάμενα στοιχεία, το είδος <i>Monachus monachus</i> , εντάσσεται σε υψηλή (1) προτεραιότητα ως προς τα θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα. Ωστόσο, παρά τη σημαντικότητα του είδους, η προτεραιότητα διαχείρισης αξιολογήθηκε ότι πρέπει να αλλάξει από υψηλή σε μέση (2), καθώς δεν αναπαράγεται στην περιοχή και η παρουσία του είναι μόνο ευκαιριακή.
13.	GR2110001	F	<i>Pelagus thespoticus</i>	0	C	B	XX	Unk	2	Εκτίμηση
14.	GR2110001	I	<i>Pinna nobilis</i>	0			U2	D	1	Εκτίμηση. Λόγω της σημαντικής μείωσης του πληθυσμού του είδους και των υψηλών ποσοστών θνησιμότητας τόσο στην περιοχή μελέτης όσο και στο σύνολο της κατανομής του είδους
15.	GR2110001	F	<i>Telestes pleurobipunctatus</i>	0	C	C	FV	Unk	1	
16.	GR2110001	R	<i>Testudo hermanni</i>	0	C	B	U1	D	1	
17.	GR2110001	R	<i>Testudo marginata</i>	0	B	B	U1	D	1	
18.	GR2110001	M	<i>Tursiops truncatus</i>	0	C	C	U1	Unk	1	
19.	GR2110001	P	<i>Typha laxmannii</i>	0				Unk	1	Εκτίμηση. Η ΕΖΔ-ΤΚΣ αποτελεί τη μοναδική περιοχή εμφάνισης του είδους, και υψηλής (1) προτεραιότητας ως προς τα διαχειριστικά μέτρα, λόγω των πιέσεων που δέχεται το είδος
20.	GR2110001	F	<i>Valencia letourneuxi</i>	1	B	C	U2	D	1	
21.	GR2310006	R	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	0	C	B	FV	S	2	
22.	GR2310006	M	<i>Lutra lutra</i>	0	C	B	FV	S	2	

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Ομάδα ειδών	Λατινική ονομασία	Είδος προτεραιότητας	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Κατάσταση Διατήρησης	Τάση της ΚΔ	Διαχειριστικά Μέτρα	Παρατηρήσεις
23.	GR2310006	A	<i>Triturus macedonicus</i>	0	C	C	FV	Unk	1	
24.	GR2310006	F	<i>Valencia letourneuxi</i>	1	C	B	U2	D	1	

Πίνακας 3.1-6 Είδη ορνιθοπανίδας υψηλής και μέσης προτεραιότητας διαχείρισης για τα διαχειριστικά μέτρα

A/A	Περιοχή Natura 2000	Λατινική ονομασία	Τύπος	Είδος χαρακτηρισμού (0 ή 1)	Συχνότητα εμφάνισης στο Δίκτυο Natura 2000	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Τάση αναπαραγόμενου πληθυσμού	Διαχειριστικά Μέτρα
1	GR2110004	<i>Accipiter brevipes</i>	r	0	34,30%		B	Stable (=)	2
2	GR2110004	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	w	0	10,63%		B		2
3	GR2110004	<i>Alcedo atthis</i>	p	0	6,28%		B	Unknown (x)	2
4	GR2110004	<i>Anas acuta</i>	w	1	14,98%		B		2
5	GR2110004	<i>Anas crecca</i>	r	1	1,93%		B	Unknown (x)	2
6	GR2110004	<i>Anas crecca</i>	w	1	20,77%		B		2
7	GR2110004	<i>Aquila chrysaetos</i>	c	0	9,18%		B		2
8	GR2110004	<i>Aquila heliaca</i>	w	0	9,18%		B		2
9	GR2110004	<i>Ardea alba</i>	c	1	15,46%		B		2
10	GR2110004	<i>Ardea alba</i>	w	1	22,71%		B		2
11	GR2110004	<i>Ardea purpurea</i>	r	0	8,70%		B	Deteriorating (-)	1
12	GR2110004	<i>Ardeola ralloides</i>	r	1	8,21%		B	Improving (+)	2
13	GR2110004	<i>Ardeola ralloides</i>	c	1	34,30%		B		2
14	GR2110004	<i>Asio flammeus</i>	w	0	4,35%		B		2
15	GR2110004	<i>Aythya ferina</i>	r	1	4,35%		B	Stable (=)	2
16	GR2110004	<i>Aythya ferina</i>	w	1	16,43%		B		2
17	GR2110004	<i>Aythya nyroca</i>	p	1	1,45%		B	Deteriorating (-)	1
18	GR2110004	<i>Botaurus stellaris</i>	c	0	10,14%		B		2
19	GR2110004	<i>Botaurus stellaris</i>	p	0	0,97%		B	Unknown (x)	2
20	GR2110004	<i>Bubo bubo</i>	p	0	43,48%		B	Improving (+)	2
21	GR2110004	<i>Burhinus oedicnemus</i>	r	1	20,77%		B	Improving (+)	2
22	GR2110004	<i>Buteo rufinus</i>	c	0	26,57%		B		2
23	GR2110004	<i>Calandrella brachydactyla</i>	r	1	33,82%		B	Stable (=)	2
24	GR2110004	<i>Calidris ferruginea</i>	c	1	23,67%		B		2
25	GR2110004	<i>Calidris minuta</i>	c	1	30,43%		B		2
26	GR2110004	<i>Calidris minuta</i>	w	1	7,73%		B		2
27	GR2110004	<i>Calidris pugnax</i>	c	0	28,02%		B		2

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Λατινική ονομασία	Τύπος	Είδος χαρακτηρισμού (0 ή 1)	Συχνότητα εμφάνισης στο Δίκτυο Natura 2000	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Τάση αναπαραγόμενου πληθυσμού	Διαχειριστικά Μέτρα
28	GR2110004	<i>Caprimulgus europaeus</i>	c	0	21,26%		B		2
29	GR2110004	<i>Charadrius alexandrinus</i>	c	1	16,91%		B		2
30	GR2110004	<i>Charadrius alexandrinus</i>	p	1	0,97%		B	Stable (=)	2
31	GR2110004	<i>Chlidonias hybrida</i>	c	1	18,84%		B		1
32	GR2110004	<i>Chlidonias hybrida</i>	r	1	2,42%		B	Deteriorating (-)	1
33	GR2110004	<i>Chlidonias leucopterus</i>	c	0	18,36%		B		2
34	GR2110004	<i>Chlidonias niger</i>	c	0	18,36%		B		2
35	GR2110004	<i>Ciconia ciconia</i>	r	1	25,12%		B	Deteriorating (-)	1
36	GR2110004	<i>Ciconia nigra</i>	c	0	17,39%		B		2
37	GR2110004	<i>Circaetus gallicus</i>	r	0	47,83%		B	Improving (+)	2
38	GR2110004	<i>Circaetus gallicus</i>	c	0	31,88%		B		2
39	GR2110004	<i>Circus aeruginosus</i>	p	0	4,35%		B	Stable (=)	2
40	GR2110004	<i>Circus cyaneus</i>	w	0	36,23%		B		2
41	GR2110004	<i>Circus macrourus</i>	c	0	34,78%		B		2
42	GR2110004	<i>Circus pygargus</i>	c	0	37,68%		B		2
43	GR2110004	<i>Clanga clanga</i>	w	1	14,49%		B		2
44	GR2110004	<i>Clanga pomarina</i>	r	0	13,04%		B	Deteriorating (-)	1
45	GR2110004	<i>Coracias garrulus</i>	c	0	21,74%		B		2
46	GR2110004	<i>Dendrocopos syriacus</i>	p	0	26,09%		B	Stable (=)	2
47	GR2110004	<i>Egretta garzetta</i>	c	1	53,14%		B		2
48	GR2110004	<i>Egretta garzetta</i>	p	1	11,11%		B	Improving (+)	2
49	GR2110004	<i>Falco biarmicus</i>	c	0	8,70%		B		2
50	GR2110004	<i>Falco cherrug</i>	w	0	1,93%		B		2
51	GR2110004	<i>Falco columbarius</i>	w	0	18,84%		B		2
52	GR2110004	<i>Falco peregrinus</i>	p	0	0,48%		B	Improving (+)	2
53	GR2110004	<i>Falco vespertinus</i>	c	0	49,76%		B		2
54	GR2110004	<i>Ficedula albicollis</i>	c	0	45,89%		B		2
55	GR2110004	<i>Ficedula semitorquata</i>	c	0	14,49%		B		2
56	GR2110004	<i>Fulica atra</i>	p	1	2,90%		B	Deteriorating (-)	1
57	GR2110004	<i>Gavia arctica</i>	w	0	10,63%		B		2
58	GR2110004	<i>Gelochelidon nilotica</i>	r	1	2,90%		B	Deteriorating (-)	1
59	GR2110004	<i>Glareola pratincola</i>	r	1	7,73%		B	Unknown (x)	2
60	GR2110004	<i>Grus grus</i>	w	0	0,97%		B		2
61	GR2110004	<i>Haemantopus ostralegus</i>	p	1	0,97%		B	Unknown (x)	2
62	GR2110004	<i>Hieraaetus pennatus</i>	c	0	27,54%		B		2
63	GR2110004	<i>Himantopus himantopus</i>	r	1	15,46%		B	Fluctuating (F)	2
64	GR2110004	<i>Hippolais olivetorum</i>	r	0	22,71%		B	Unknown (x)	2
65	GR2110004	<i>Hydrocoloeus minutus</i>	c	0	16,43%		B		2

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Λατινική ονομασία	Τύπος	Είδος χαρακτηρισμού (0 ή 1)	Συχνότητα εμφάνισης στο Δίκτυο Natura 2000	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Τάση αναπαραγόμενου πληθυσμού	Διαχειριστικά Μέτρα
66	GR2110004	<i>Hydrocoloeus minutus</i>	w	0	5,31%		B		2
67	GR2110004	<i>Hydroprogne caspia</i>	w	0	3,38%		B		2
68	GR2110004	<i>Ixobrychus minutus</i>	r	1	18,36%		B	Deteriorating (-)	1
69	GR2110004	<i>Lanius collurio</i>	r	0	45,89%		B	Deteriorating (-)	1
70	GR2110004	<i>Lanius collurio</i>	c	0	39,61%		B		1
71	GR2110004	<i>Lanius minor</i>	r	0	28,50%		B	Unknown (x)	2
72	GR2110004	<i>Lanius minor</i>	c	0	29,95%		B		2
73	GR2110004	<i>Lanius senator</i>	r	0	8,70%		B	Stable (=)	2
74	GR2110004	<i>Larus genei</i>	w	0	12,08%		B		2
75	GR2110004	<i>Larus melanocephalus</i>	w	0	16,43%		B		2
76	GR2110004	<i>Leopiscus medius</i>	p	0	33,33%		B	Stable (=)	2
77	GR2110004	<i>Limosa limosa</i>	c	0	22,71%		B		2
78	GR2110004	<i>Mareca penelope</i>	w	1	19,32%		B		2
79	GR2110004	<i>Mareca strepera</i>	w	0	11,59%		B		2
80	GR2110004	<i>Melanocorypha calandra</i>	p	0	13,04%		B	Stable (=)	2
81	GR2110004	<i>Microcarbo pygmaeus</i>	p	0	0,48%		B	Improving (+)	2
82	GR2110004	<i>Numenius tenuirostris</i>		1	7,25%			Unknown (x)	2
83	GR2110004	<i>Nycticorax nycticorax</i>	c	1	34,78%		B		2
84	GR2110004	<i>Nycticorax nycticorax</i>	r	1	7,25%		B	Improving (+)	2
85	GR2110004	<i>Otus scops</i>	p	0	3,86%		B	Stable (=)	2
86	GR2110004	<i>Pandion haliaetus</i>	c	0	17,87%		B		2
87	GR2110004	<i>Pelecanus crispus</i>	p	1	0,97%		B	Improving (+)	2
88	GR2110004	<i>Pernis apivorus</i>	c	0	36,71%		B		2
89	GR2110004	<i>Phalacrocorax carbo</i>	w	1	30,43%		B		2
90	GR2110004	<i>Phoenicopterus roseus</i>	w	0	10,63%		B		2
91	GR2110004	<i>Platalea leucorodia</i>	p	1	1,93%		B	Stable (=)	2
92	GR2110004	<i>Plegadis falcinellus</i>	c	1	36,71%		B		2
93	GR2110004	<i>Plegadis falcinellus</i>	r	1	2,90%		B	Stable (=)	2
94	GR2110004	<i>Pluvialis apricaria</i>	w	0	8,70%		B		2
95	GR2110004	<i>Podiceps nigricollis</i>	w	1	39,13%		B		2
96	GR2110004	<i>Recurvirostra avosetta</i>	w	0	9,66%		B		2
97	GR2110004	<i>Spatula clypeata</i>	w	1	14,98%		B		2
98	GR2110004	<i>Spatula querquedula</i>	c	0	21,26%		B		2
99	GR2110004	<i>Sterna hirundo</i>	r	0	14,49%		B	Stable (=)	2
100	GR2110004	<i>Sternula albifrons</i>	r	1	0,48%		B	Deteriorating (-)	1
101	GR2110004	<i>Streptopelia turtur</i>	c	0	42,51%		B		2
102	GR2110004	<i>Tadorna tadorna</i>	p	0	1,45%		B	Improving (+)	2
103	GR2110004	<i>Thalasseus sandvicensis</i>	p	1	0,48%		B	Stable (=)	2
104	GR2110004	<i>Tringa glareola</i>	c	0	41,06%		B		2
105	GR2110004	<i>Tringa totanus</i>	p	1	2,42%		B	Stable (=)	2

«Μελέτη 11: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (μέρους)»

Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών - (Δυτικό Τμήμα)

A/A	Περιοχή Natura 2000	Λατινική ονομασία	Τύπος	Είδος χαρακτηρισισμού (0 ή 1)	Συχνότητα εμφάνισης στο Δίκτυο Natura 2000	Πληθυσμός	Βαθμός διατήρησης	Τάση αναπαραγόμενου πληθυσμού	Διαχειριστικά Μέτρα
106	GR2110004	<i>Zapornia parva</i>	c	0	12,56%		B		2
107	GR2310014	<i>Alcedo atthis</i>	p	0	6,28%		B	Unknown (x)	2
108	GR2310014	<i>Ardea alba</i>	w	1	22,71%		B		1
109	GR2310014	<i>Ardea purpurea</i>	c	0	24,15%		B		1
110	GR2310014	<i>Ardea purpurea</i>	r	0	8,70%		B	Deteriorating (-)	1
111	GR2310014	<i>Ardeola ralloides</i>	c	0	34,30%		B		2
112	GR2310014	<i>Botaurus stellaris</i>	c	0	10,14%		B		2
113	GR2310014	<i>Ciconia ciconia</i>	r	0	30,43%		B	Deteriorating (-)	1
114	GR2310014	<i>Circaetus gallicus</i>	r	0	47,83%		B	Improving (+)	2
115	GR2310014	<i>Circus aeruginosus</i>	c	0	48,79%		B		2
116	GR2310014	<i>Circus aeruginosus</i>	w	0	16,43%		B		2
117	GR2310014	<i>Himantopus himantopus</i>	r	0	15,46%		B	Fluctuating (F)	2
118	GR2310014	<i>Himantopus himantopus</i>	c	0	33,33%		B		2
119	GR2310014	<i>Nycticorax nycticorax</i>	c	0	34,78%		B		2
120	GR2310014	<i>Pelecanus crispus</i>	p	1	0,97%		B	Improving (+)	1
121	GR2310014	<i>Phoenicopterus roseus</i>	w	0	10,63%		B		2
122	GR2310014	<i>Platalea leucorodia</i>	c	0	14,01%		B		2
123	GR2310014	<i>Plegadis falcinellus</i>	c	0	36,71%		B		2
124	GR2310014	<i>Tringa glareola</i>	c	0	41,06%		B		2

3.1.2 Οικολογικές απαιτήσεις και στόχοι διατήρησης προστατευτέου αντικειμένου

Τα ενδιαίτηματα στα οποία θεωρήθηκε ότι υπάρχει αυξημένη πιθανότητα να παρατηρηθεί κάποιο από τα πολύ σημαντικά είδη της περιοχής μελέτης, αποτέλεσαν τις κύριες οικοσυστημικές χωρικές ενότητες του είδους αυτού (ΚΟΧΕ), ενώ τα ενδιαίτηματα στα οποία θεωρήθηκε ότι υπάρχει μικρότερη πιθανότητα να παρατηρηθεί το είδος, αποτέλεσαν τις δευτερεύουσες οικοσυστημικές χωρικές ενότητες (ΔΟΧΕ).

Λεπτομερέστερη ανάλυση για τον καθορισμό των οικοσυστημικών χωρικών ενότητων (ΟΧΕ) ανά είδος ή ομάδα ειδών με βάση την οικολογία τους και τα δεδομένα που κάθε φορά χρησιμοποιήθηκαν έγινε σε προηγούμενο κεφάλαιο (2). Συνοπτικά, σε κάποιες περιπτώσεις τα πολύγωνα των ΟΧΕ εξειδικεύτηκαν, ενώ σε άλλες γενικεύτηκαν με γνώμονα να μη χάνεται οποιαδήποτε πληροφορία παρουσίας των ειδών που μελετήθηκαν. Για παράδειγμα, κατά τη γνώμη των ειδικών ή άλλων αξιόπιστων πηγών, κάποια αρδευτικά κανάλια αποτελούν ενδιαίτημα ορισμένων ειδών ιχθυοπανίδας χωρίς ωστόσο οι χαρτογραφημένοι ΤΟ, εντός των οποίων τα κανάλια αυτά περικλείονται, να αποτελούν ενδιαίτημά τους (π.χ. καλλιέργειες). Στις περιπτώσεις αυτές, φωτοερμηνευτικά, από τα υπόβαθρα των ορθοφωτογραφιών, έγιναν οι απαραίτητες εξειδικεύσεις, ώστε να συμπεριληφθούν τα αρδευτικά κανάλια στις ΟΧΕ των ειδών. Αντιθέτως, σε περιπτώσεις που δημιουργήθηκαν νησίδες ενδιαιτημάτων ειδών, που χωρικά δεν ενώνονταν μεταξύ τους, έγιναν γενικεύσεις για λόγους χωρικής συνέχειας, κατά την κρίση των ειδικών και υπό προϋποθέσεις, ώστε οι νησίδες-ενδιαίτηματα αυτές να συγχωνεύονται στην ίδια ΟΧΕ και να αποφεύγονται κατά το δυνατό πολλαπλά μικροπολύγωνα.

3.2 Αλληλεπιδράσεις με ευρύτερη περιοχή

Στόχος του συγκεκριμένου Κεφαλαίου είναι να αξιολογηθούν βασικές δραστηριότητες και σχέδια ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, τα οποία ενδέχεται να επιφέρουν επιπτώσεις στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000, αλλά και να καταγραφούν σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος που βρίσκονται εκτός των περιοχών Natura και τα οποία θα μπορούσαν πιθανώς να ενταχθούν στην περιφερειακή ζώνη προκειμένου να προστατευθούν αλλά και να λειτουργήσουν ως οικολογικοί διάδρομοι.

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης και με βάση τα δεδομένα που είναι διαθέσιμα στους μελετητές από την υφιστάμενη βιβλιογραφία αλλά και από έρευνες πεδίου, προτείνονται επιπλέον περιοχές εκτός του Δικτύου Natura 2000 ως οικολογικά σημαντικές. Σημειώνεται ότι οι περιοχές αυτές δεν αποτελούν αναγκαστικά τις μόνο σημαντικές οικολογικές περιοχές εκτός των περιοχών του Δικτύου Natura και εντός των ορίων της περιοχής μελέτης.

Για την αξιολόγηση των βασικών δραστηριοτήτων και των σχεδίων ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, τα οποία ενδέχεται να επιφέρουν επιπτώσεις στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 και στη βιοποικιλότητα που αυτές υποστηρίζουν, λήφθηκαν υπόψη οι απειλές, όπως αυτές έχουν καταγραφεί βάσει εργασιών πεδίου και προγραμμάτων παρακολούθησης στις παρ. 2.3 του παρόντος τεύχους και του ΤΤΑ, αλλά και τα αναπτυξιακά σχέδια, όπως αυτά περιγράφηκαν στην παράγραφο 2.3.2.

Από το σύνολο των **αναπτυξιακών σχεδίων** το χερσαίο τμήμα του αγωγού Eastmed, η έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων αλλά και η χωροθέτηση Περιοχής Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ), στην ΠΑΥ Δ1 (ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ), των ΠΕ Πρέβεζας, Ακτίου-Βόνιτσας και Αμφιλοχίας αφορούν και περιοχές του Δικτύου Natura 2000 ή κινούνται αποκλειστικά εντός αυτών και αναλύθηκαν στην παράγραφο 2.3.2. Μία επιπλέον δραστηριότητα/ επένδυση η οποία αφορά την ευρύτερη περιοχή και η οποία δύναται να επηρεάσει και τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 και τη βιοποικιλότητα που αυτές υποστηρίζουν είναι η εγκατάσταση και λειτουργία φωτοβολταϊκών σταθμών, η οποία σχετίζεται με την απειλή D03 “Ηλιακή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής”. Τα φωτοβολταϊκά αποτελούν γενικώς μια περιβαλλοντικά φιλική τεχνολογία παραγωγής ενέργειας με τις αρνητικές επιπτώσεις να εντοπίζονται κυρίως στο στάδιο κατασκευής: έκλυση ατμοσφαιρικών ρύπων, παραγωγή κρυσταλλικού Si, «ατυχηματική» διαρροή κλπ. Κατά τη μεταφορά και εγκατάσταση οι αρνητικές επιπτώσεις σχετίζονται κυρίως με την πρόκληση όχλησης, λόγω των αυξημένων επιπέδων θορύβου, την κατανάλωση ενέργειας η οποία συνεπάγεται έκλυση αέριων εκπομπών αλλά και την οπτική όχληση, καθώς προκαλείται διατάραξη του τοπίου (Σταυριανού και Τσάκων 2010). Η εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών μπορεί να οδηγήσει σε τοπική απώλεια σημαντικών ενδιαιτημάτων και κατακερματισμό, ενώ ταυτόχρονα επηρεάζεται η αισθητική του τοπίου. Ωστόσο, οι επιπτώσεις αυτές εξαρτώνται από το μέγεθος και το σχήμα του συστήματος και μπορούν να μετριασθούν σημαντικά μέσω της σωστής χωροθέτησης. Από την άλλη πλευρά υποστηρίζεται ότι η σκίαση από τις διατάξεις μπορεί να συμβάλλει στη διατήρηση της υγρασίας σε θερμές και ξηρές περιοχές, με συνέπεια την αύξηση της εδαφικής υγρασίας και κατ' επέκταση την αύξηση της παραγωγικότητας της γης. Κατά το στάδιο της συντήρησης δύναται να αυξηθεί το επίπεδο του θορύβου στην περιοχή, ενώ η χρήση χημικών ουσιών είναι δυνατόν να επιβαρύνει το έδαφος σε περίπτωση διαρροής ή ατυχήματος (Σταυριανού και Τσάκων 2010).

Οι **βασικές δραστηριότητες** στην ευρύτερη περιοχή που ενδέχεται να επιφέρουν επιπτώσεις στην ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 και να επηρεάσουν το μεγαλύτερο αριθμό προστατευτών αντικειμένων (ΤΟ, είδη χλωρίδας και πανίδας) είναι:

- η μετατροπή σε καλλιεργούμενη γη (Α01),
- η άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία (Α30),
- η κατασκευή οδικών έργων (Ε01),
- η απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κλπ.) (Α05),
- η εναπόθεση και επεξεργασία αποβλήτων / απορριμμάτων από εμπορικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις (F10),
- και η τυχαία θανάτωση (λόγω δραστηριοτήτων αλιείας και κυνηγιού) (G12),

Αντίστοιχα για την ΕΖΔ GR2310006 η δραστηριότητα που ενδέχεται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις, επηρεάζοντας 6 ΤΟ και 1 θηλαστικό, είναι η κατασκευή οδικών έργων (Ε01), ακολουθούμενη από τη μετατροπή σε καλλιεργούμενη γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της πυρκαγιάς) (Α01), την άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία (Α30) και την άντληση νερού, εκτροπή ροής, φράγματα και άλλες τροποποιήσεις υδρολογικών συνθηκών για υδατοκαλλιέργειες γλυκών υδάτων (G20) που αποτελούν σημαντικές απειλές για 3 προστατευτέα αντικείμενα.

Αναλυτικοί πίνακες με τις βασικές δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή που ενδέχεται να επιφέρουν επιπτώσεις στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000, καθώς και τον αριθμό των προστατευτών αντικειμένων (ΤΟ, είδη χλωρίδας και πανίδας) που δύναται να επηρεαστούν παρουσιάζονται στην αντίστοιχη ενότητα του ΤΤΑ.

Στις **οικολογικά σημαντικές περιοχές, οι οποίες έχουν εντοπισθεί στην ευρύτερη περιοχή** και έχουν αξιολογηθεί ως προς τη σημαντικότητά τους, μέσω εργασιών πεδίου ή/και κατάλληλης τεκμηρίωσης, οι οποίες και θα μπορούσαν να αποτελέσουν οικολογικούς διαδρόμους περιλαμβάνονται οι ακόλουθες:

- **Το παρόχθιο δάσος του Αγίου Βαρνάβα**

Πρόκειται για ένα από τα τελευταία υδροχαρή δάση που έχουν απομείνει στην περιοχή του Αμβρακικού και αποτελεί μέρος ενός σημαντικού συμπλέγματος από φυσικούς τύπους οικοτόπων στην παρόχθια ζώνη του Λούρου. Κυρίαρχο είδος είναι ο φράξος (*Fraxinus angustifolia*) και παρότι δεν έχουν γίνει φυτοληψίες (relevés) εκτιμάται ότι οι κοινότητες αυτές εντάσσονται στον ΤΟ 91F0 «Μικτά δάση με *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* ή *Fraxinus angustifolia*, κατά μήκος μεγάλων ποταμών (*Ulmion minoris*)» του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Η εκτίμηση αυτή από τις παρατηρήσεις πεδίου είναι σε συμφωνία με τον πλέον πρόσφατο χάρτη εξάπλωσης και εύρους εξάπλωσης του ΤΟ 91F0. Η εξάπλωση του ΤΟ 91F0 στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 είναι σπάνια και ο βαθμός ευθύνης της Ελλάδας είναι υψηλός (Δημόπουλος και συν. 2005), ενώ με βάση την πρόσφατη αξιολόγηση η κατάσταση διατήρησής του σε εθνικό επίπεδο χαρακτηρίζεται ως U1 (Μη Ικανοποιητική-Ανεπαρκής). Ο 91F0 περιλαμβάνεται στους ΤΟ που βρίσκονται σε 1^η προτεραιότητα διατήρησης (Δημόπουλος και συν. 2015). Το παρόχθιο δάσος Αγίου Βαρνάβα είναι η μόνη θέση εντοπισμού του εν λόγω οικοτόπου στην περιοχή μελέτης, όπου και είναι αρκετά εκτεταμένος. Για το λόγο αυτό κρίνεται ότι θα πρέπει αφενός να προστατευθεί και αφετέρου να αποτελέσει αντικείμενο μελέτης, με στόχο την αξιολόγηση του βαθμού διατήρησής του, μέσω της καταγραφής των ειδικών

δομών και λειτουργιών, των κυρίαρχων και τυπικών ειδών χλωρίδας και την αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών.

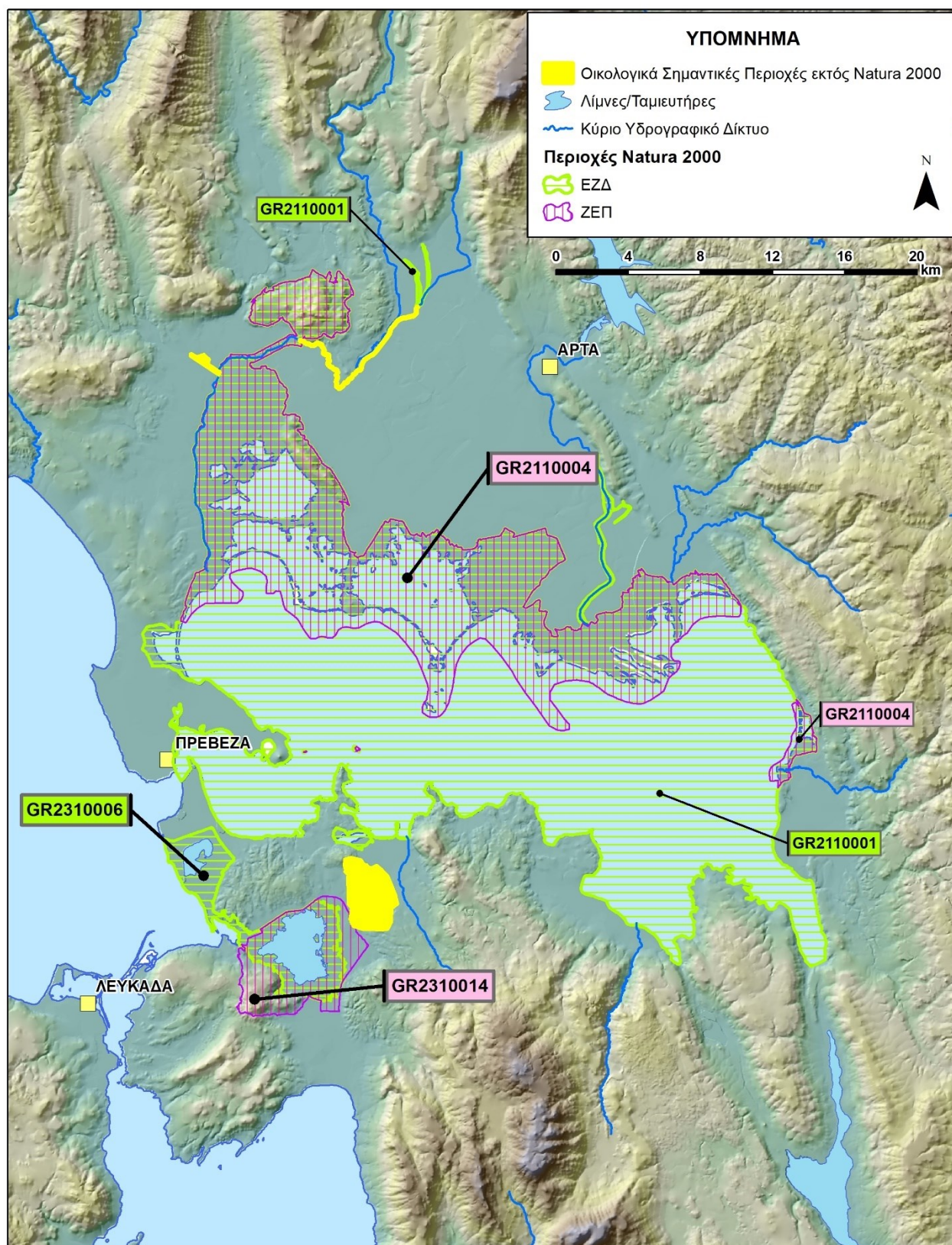
- **Το δάσος με πλατάνια που ενώνει το δάσος του Αγίου Βαρνάβα με την ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001**

Εκτός από σημαντικός οικολογικός διάδρομος που θα ενώσει το δάσος φράξου με την ΕΖΔ, το τμήμα αυτό έχει μεγάλη οικολογική σημασία και λόγω της επικράτησης του Ανατολικού πλατάνου (*Platanus orientalis*), γεγονός που συνεπάγεται ότι οι κοινότητες αυτές ανήκουν πιθανότατα στον ΤΟ του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ «Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (*Platanion orientalis*)» (92C0). Η εξάπλωση του οικοτόπου 92C0 στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 είναι άφθονη, η γενική εξάπλωσή του στην Ελλάδα ευρεία (Dimopoulos et al. 2006), ενώ περιλαμβάνεται στους ΤΟ που βρίσκονται σε 2η προτεραιότητα διατήρησης (Δημόπουλος και συν. 2015). Ο ΤΟ δεν απαντάται εντός της ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 και θα πρέπει να γίνει λεπτομερέστερη χαρτογράφηση και αξιολόγηση του βαθμού διατήρησής του.

- **Το σπήλαιο Καρακίτσου στη Βόνιτσα**

Το σπήλαιο Καρακίτσου βρίσκεται ανατολικά της ΕΖΔ GR2310006 και της ΖΕΠ GR2310014, εκτός του Δικτύου Natura 2000. Αν και τα διαθέσιμα δεδομένα για το σπήλαιο είναι περιορισμένα εκτιμάται ότι έχει μεγάλη οικολογική σημασία, προσφέροντας καταφύγιο σε διάφορα είδη Χειροπτέρων και σπηλαιόβιων ασπονδύλων. Θα πρέπει ωστόσο να γίνουν εργασίες πεδίου για καλύτερη αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης όσον αφορά τη σπηλαιόβια πανίδα.

Στο σχεδιασμό των **οικολογικών διαδρόμων** της περιοχής μελέτης προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στα ρέματα και στα κανάλια που συνδέονται με τα κύρια ποτάμια σώματα της περιοχής μελέτης, καθώς έχει βρεθεί ότι τα ποτάμια αποτελούν σημαντικούς διαδρόμους για πολλά είδη πανίδας (Romanowski 2007). Ειδικά για την περιοχή του Αμβρακικού κόλπου εκτιμάται ότι τα νέα τμήματα της ΤΚΣ θα πρέπει να συνδεθούν με την αρχική ΕΖΔ μέσω ΥΣ: καναλιών, ρεμάτων κλπ.

Σχήμα 3.1-1 Οικολογικά σημαντικές περιοχές εκτός Δικτύου Natura 2000 στο δυτικό τμήμα της 2^{ης} Ομάδας (11β)

3.3 Εκτίμηση και αξιολόγηση των δυνητικών συγκρούσεων μεταξύ της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος και των οικονομικών δραστηριοτήτων

Στο παρόν Κεφάλαιο και λαμβάνοντας υπόψη τα όσα έχουν αναλυτικά αναφερθεί στα προηγούμενα Κεφάλαια σχετικά με τις πιέσεις και τις απειλές του προστατευτέου αντικειμένου, τις προτεραιότητες διατήρησης, τον ανθρώπινο παράγοντα, τις υφιστάμενες και προβλεπόμενες παρεμβάσεις και τα τεχνικά/ αναπτυξιακά έργα γίνεται εκτίμηση/ αξιολόγηση των δυνητικών συγκρούσεων μεταξύ της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος και των οικονομικών δραστηριοτήτων.

Στην αντίστοιχη παράγραφο του ΤΤΑ παρουσιάζεται η συσχέτιση των ειδών που ανήκουν στις ομάδες υψηλής και μέσης προτεραιότητας σε ότι αφορά τα διαχειριστικά μέτρα με τις πιέσεις/απειλές, τις πηγές τους και τη χωρική συνάφειά τους με τις ΟΧΕ.

Ακολουθώντας, γίνεται μια συνοπτική/ εξειδικευμένη αναφορά στις κυριότερες πιέσεις/απειλές των ειδών σε σχέση με τις ανθρωπογενείς παρεμβάσεις, δραστηριότητες ή και τεχνικά έργα.

Η τυχαία θανάτωση (G12) που σχετίζεται με την τυχαία παγίδευση κατά την αλιεία αποτελεί πίεση υψηλής σημασίας για πολλά από τα σημαντικότερα θαλάσσια είδη πανίδας της ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 όπως το ρινοδέλφιο (*Tursiops truncatus*), η μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*), η καρέτα (*Caretta caretta*), η *Chelonia mydas* (πράσινη θαλασσοχελώνα) αλλά και το δίθυρο μαλάκιο *Pinna nobilis*. Η συλλογή θαλάσσιων αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματική ή ερασιτεχνική) που προκαλεί φυσικές απώλειες και διαταραχή των βενθικών ενδιαιτημάτων (G03) αποτελεί επίσης πίεση υψηλής έντασης για τους ΤΟ 1110 και 1160 06 ενώ η αλιεία ιχθύων γλυκού νερού και οστρακοειδών (G05) που εντοπίζεται στην GR2110001 και GR GR231006 επηρεάζει αρνητικά τον ΤΟ 1150 και το στενότοπο ενδημικό Γκαβόχελο (*Eudontomyzon graecus*).

Οι υδατοκαλλιέργειες είναι μια δραστηριότητα που ασκείται στην GR2110001 και αποτελεί τμήμα της ιστορίας και του χαρακτήρα της περιοχής. Ωστόσο, οι κακές πρακτικές και η λάθος εξάσκησή τους (απειλή G20 «Αντληση νερού, εκτροφή ροής, φράγματα και άλλες τροποποιήσεις υδρολογικών συνθηκών για υδατοκαλλιέργειες γλυκών υδάτων») ενδέχεται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις σε σημαντικά είδη πανίδας της ΕΖΔ. Η διαχείριση και προστασία της περιοχής θα πρέπει να γίνεται με άξονα τόσο την προστασία της βιοποικιλότητας, όσο και των μακροχρόνιων δραστηριοτήτων, οι οποίες μπορούν και πρέπει να συνεχίζουν να ασκούνται με συγκεκριμένους όρους και περιορισμούς.

Άλλη ανθρώπινη παρέμβαση που σχετίζεται με το υδάτινο στοιχείο της περιοχής μελέτης και αποτελεί μέτριας έντασης πίεση/ απειλή είναι η εισαγωγή ξενικών ειδών (G24) που αφορά και τις δύο ΕΖΔ (GR2110001 & GR2310006).

Στις δύο ΕΖΔ απαντούν πλήθος ξενικών ειδών. Στην ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 απαντάται, μεταξύ άλλων, ο **Μυοκάστορας** (*Myocastor coypus*), είδος που περιλαμβάνεται στον Κανονισμό 1143/2014 που τέθηκε σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2015. (Κανονισμός ΕΕ αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών). Ο Αμερικανικός κάστορας εισήχθη στην Ευρώπη τον 19^ο αιώνα και πλέον απαντάται σε περισσότερα από 19 Κράτη-Μέλη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Θεωρείται σημαντική πίεση, καθώς διαταράσσει τα φυσικά οικοσυστήματα και αλλάζει τοπικά τη σύνθεση της χλωρίδας και της βλάστησης, ενώ μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις και στη γεωργία (European

Union, 2017). Άλλο ξενικό είδος με σημαντική παρουσία στον Αμβρακικό είναι ο μπλε κάβουρας (*Callinectes sapidus*). Παρότι θεωρείται ένα από τα νοστιμότερα καρκινοειδή, ο ίδιος τρέφεται με μύδια, στρείδια, ενώ μπορεί να ακρωτηριάσει ψάρια που αλιεύονται σε παγίδες και δίχτυα, με αποτέλεσμα να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην εμπορική αλιεία αλλά και στις υδατοκαλλιέργειες (CABI 2020). Γενικώς τα ξενικά είδη και οι επιπτώσεις τους στη βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα της περιοχής μελέτης θα πρέπει να διερευνηθούν περαιτέρω.

Η θαλάσσια ρύπανση και η ρύπανση εσωτερικών υδάτων (F22 «Οικιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες και δομές που δημιουργούν θαλάσσια ρύπανση μακρο- και μικρο-σωματιδίων (π.χ. πλαστικές σακούλες, φελιζόλ» (GR2110001) και J01 «Ρύπανση μεικτής προέλευσης σε επιφανειακά και υπόγεια ύδατα (λιμναία και χερσαία)» (GR2110001 & GR2310006) αποτελούν σημαντική πίεση και απειλή για είδη των εσωτερικών υδάτων όπως τα *Valencia letourneuxi* και είδη συνδεδεμένα με τα εν λόγω οικοσυστήματα όπως το *Lutra lutra* και *Triturus macedonicus* καθώς και για τους ΤΟ 1150, 1160, 3150, 72Α0.

Δραστηριότητες που επηρεάζουν την ποσότητα ή και την ποιότητα των εσωτερικών υδάτων της GR2110001 όπως η τροποποίηση της υδρολογικής ροής (K04), η εναπόθεση και επεξεργασία αποβλήτων / απορριμμάτων από οικιακές / ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις (F09) και η εναπόθεση και επεξεργασία αποβλήτων / απορριμμάτων από εμπορικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις (F10) έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα είδη χλωρίδας και πανίδας που εξαρτώνται από τα υδάτινα σώματα της ΕΖΔ. Στις δραστηριότητες αυτές θα πρέπει να προστεθούν και οι επεμβάσεις που σχετίζονται με τη γεωργική δραστηριότητα, όπως η άντληση από υπόγεια ύδατα (A30) ή οι γεωργικές δραστηριότητες που δημιουργούν διάχυτη ρύπανση σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα (A26).

Η απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (A05) έχει αρνητικές επιπτώσεις στους ΤΟ 3150, 72Α0 των δύο ΕΖΔ.

Το υφιστάμενο οδικό δίκτυο και οι συναφείς υποδομές (E01) αποτελούν πίεση για πλήθος ειδών πανίδας και στις δύο ΕΖΔ. Ταυτόχρονα η ύπαρξη εκτεταμένου οδικού δικτύου εντός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 διευκολύνει δραστηριότητες όπως η λαθροθηρία (G10), η οποία αφορά κυρίως τα είδη Ορνιθοπανίδας των δύο ΖΕΠ, αλλά ενίοτε μπορεί να επηρεάσει και άλλα είδη πανίδας. Το πρόβλημα της λαθροθηρίας εντοπίζεται και στην ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 με τη βίδα να αποτελεί ένα τέτοιο θήραμα ενώ η όχληση που προκαλείται από την εν λόγω δραστηριότητα σε είδη τα οποία δεν θηρεύονται και δραστηριοποιούνται στην περιοχή των λιμνοθαλασσών αποτελεί σημαντικό γεγονός (π.χ. φωλιές Αργυροπελεκάνων).

Στις επόμενες παραγράφους επιχειρείται μια **ομαδοποίηση των προστατευτέων αντικειμένων** ως προς τον τύπο των μέτρων (θεσμικών και διαχειριστικών), με βάση τα χωρικά χαρακτηριστικά τους, τις υφιστάμενες πιέσεις και τις δυνητικές απειλές. Στόχος της αρχικής αυτής ομαδοποίησης είναι η διευκόλυνση προσέγγισης των αναγκών των κεφαλαίων 4 και 5 μέσα από την ομαδοποίηση ΤΟ/ειδών, οι ανάγκες διατήρησης των οποίων θα καλύπτονται από κοινά μέτρα στον ίδιο χώρο.

Ξεκινώντας από τους **ΤΟ με υψηλής προτεραιότητας θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα** προτείνονται για τον ΤΟ προτεραιότητας 1150 «Παράκτιες λιμνοθάλασσες» στην ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001, καθώς πρόκειται για οικότοπο προτεραιότητας που καθορίζει ουσιαστικά τον χαρακτήρα της περιοχής, υποστηρίζει πολλά από τα σημαντικότερα είδη πανίδας και ταυτόχρονα είναι εξαιρετικά σημαντικός ως προς τις διάφορες ανθρωπογενείς δραστηριότητες (αλιεία, υδατοκαλλιέργειες κλπ). Υψηλής προτεραιότητας

Θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα προτείνονται και για τους καλαμώνες (ΤΟ 72Α0) τόσο στην ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001, όσο και στην ΕΖΔ GR2110001, λόγω της ιδιαίτερης σημασίας για τη διατήρηση της Ορνιθοπανίδας, αλλά και την προσφορά κατάλληλου ενδιαιτήματος σε άλλα σημαντικά είδη χλωρίδας και πανίδας, όπως για παράδειγμα η απειλούμενη *Typha laxmannii* στην ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001. Υψηλής προτεραιότητας θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα προτείνονται τέλος και για την οικοτόπο προτεραιότητας 7210 «Ασβεστούχοι βάλτοι με *Cladium mariscus* και είδη του *Caricion davallianae*» στην ΕΖΔ GR2310006. Για τον οικοτόπο αυτό θα πρέπει σε πρώτο στάδιο να γίνει λεπτομερέστερη χαρτογράφηση και αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης. Υψηλής προτεραιότητας θεσμικά μέτρα προτείνονται για τον ΤΟ 1420 «Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (*Sarcocornetea fruticosi*)», ο οποίος καταλαμβάνει σημαντική επιφάνεια εντός της ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 και είναι ένας αλοφυτικός οικοτόπος που συχνά δέχεται πλήθος πιέσεων και απειλών. Υψηλής προτεραιότητας διαχειριστικά μέτρα και μέσης προτεραιότητας θεσμικά μέτρα προτείνονται στην ίδια ΕΖΔ/ΤΚΣ για τους παράκτιους οικοτόπους 1210 «Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης» και 1310 «Πρωτογενής βλάστηση με *Salicornia* και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών». Υψηλής προτεραιότητας διαχειριστικά μέτρα προτείνονται και για τον ΤΟ 2110 «Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες». Και οι τρεις αυτοί οικοτόποι καταλαμβάνουν μικρή έκταση και είναι ιδιαίτερα υποβαθμισμένοι στην περιοχή. Στην ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 υψηλής προτεραιότητας διαχειριστικά μέτρα προτείνονται και για τα «Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*» (92Α0). Σημειώνεται ότι το σύνολο της παραποτάμιας και παραρεμάτιας βλάστησης της περιοχής θα πρέπει στην πραγματικότητα να αποτελέσει προτεραιότητα διαχείρισης, τόσο εντός της ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 όσο και συνολικά στην περιοχή μελέτης. Εντός της ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001, μέσης προτεραιότητας θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα προτείνονται για τα Δάση με *Quercus macrolepis* (9350), μέσης προτεραιότητας θεσμικά προτείνονται για τους ΤΟ 1410 «Μεσογειακά αλίπεδα (*Juncetalia maritimi*)», 8210 «Ασβεστολιθικά βραχώδη πρηνή με χασμοφυτική βλάστηση» και 92D0 «Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (*Nerio-Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)», ενώ μέσης προτεραιότητας διαχειριστικά προτείνονται για 6 ΤΟ (1110, 1130, 3150, 5210, 9320, 91M0). Σημειώνεται ότι για αρκετούς από αυτούς θα πρέπει να προηγηθούν μελέτες βάσης, στις οποίες είναι πιθανό να προκύψουν δεδομένα που να τροποποιήσουν την ανωτέρω αναφερόμενη ιεράρχηση.

Αναφορικά με τα **είδη με υψηλής προτεραιότητας θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα** για την ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 προτείνονται για το στενότοπο ενδημικό *Eudontomys graecus* που απαντάται μόνο στον π. Λούρο και στην Καμπή Φιλιππιάδας και για τα *Pinna nobilis* και *Valencia letourneuxi* που χαρακτηρίζονται ως Κρισίμως Κινδυνεύοντα (CR), σύμφωνα με την IUCN. Υψηλής προτεραιότητας διαχειριστικά και μέσης προτεραιότητας θεσμικά μέτρα προτείνονται για την Κρασπεδοχέλωνα (*Testudo marginata*), με στόχο τη βελτίωση του βαθμού και της κατάστασης διατήρησης, αλλά και για την *Typha laxmannii*, δεδομένου του καθεστώτος απειλής της και της πολύ μικρής γεωγραφικής της εξάπλωσης στην Ελλάδα. Υψηλής προτεραιότητας διαχειριστικά στην ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 προτείνονται επίσης για το ρινοδέλφιο (*Tursiops truncatus*), τρία είδη ερπετών (*Emys orbicularis*, *Mauremys rivulata*, *Testudo hermanni*) και έναν ιχθύ (*Telestes pleurobipunctatus*). Στην ΕΖΔ GR2310006 υψηλής προτεραιότητας διαχειριστικά μέτρα προτείνονται για την *Valencia letourneuxi* και το Μακεδονικό τριτώννα (*Triturus macedonicus*). Μέσης προτεραιότητας θεσμικά και διαχειριστικά μέτρα προτείνονται στην ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 για τη βίδα, τη θαλάσσια χελώνα, τη Μεσογειακή φώκια και τα είδη ιχθύων *Alosa fallax* και *Cobitis arachthosensis*, με στόχο τη βελτίωση του βαθμού ή/ και της κατάστασης διατήρησής τους. Μέσης προτεραιότητας διαχειριστικά μέτρα προτείνονται για τα *Economidichthys pygmaeus*, *Elaphe situla* και *Pelagus thespoticus* στην ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001, για τη βίδα (*Lutra lutra*) στην ΕΖΔ GR2310006 και για το *Elaphe quatuorlineata* και στις δύο ΕΖΔ. Τα είδη αυτά, με εξαίρεση τον *Pelagus thespoticus*

που δεν έχει αξιολογηθεί, χαρακτηρίζονται από ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης σε εθνικό επίπεδο, αλλά σε διεθνές επίπεδο η βίδρα, ο λαφιάτης (*Elaphe quatuorlineata*) και ο Θεσπρωτικός πελασγός (*Pelagus thesproticus*) χαρακτηρίζονται ως Σχεδόν Απειλούμενα (NT). Για το λόγο αυτό κρίθηκε ότι θα πρέπει και τοπικά να ληφθούν κάποια διαχειριστικά μέτρα για την προστασία των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων τους.

Τέλος, επιχειρείται μια **ομαδοποίηση των κύριων πιέσεων και απειλών**, με στόχο πάντα τη διευκόλυνση προσέγγισης των αναγκών των κεφαλαίων 4 και 5. Σε σχέση με τις υφιστάμενες πιέσεις αλλά και τις δυνητικές απειλές η μετατροπή σε καλλιεργούμενη γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της πυρκαγιάς) (A01) αποτελεί σημαντική πίεση, υψηλής ή μέσης έντασης για 8 ΤΟ και στις δύο ΕΖΔ, ενώ ειδικά για τους ΤΟ 1410, 92Α0, 72Α0 και 92D0 στην ΕΖΔ GR2310006 η πίεση είναι υψηλή. Η εξόρυξη ορυκτών (π.χ. πετρώματα, μεταλλεύματα, χαλίκια, άμμος) (C01) και ειδικότερα η αφαίρεση υλικών παραλίας αποτελεί σημαντική πίεση, υψηλής ή μέσης έντασης για 4 παράκτιους και αμμοθινικούς ΤΟ και στις δύο ΕΖΔ. Η τυχαία θανάτωση λόγω παγίδευσης κατά την άσκηση της αλιείας (G12) αποτελεί υψηλής έντασης πίεση για τα είδη *Caretta caretta*, *Chelonia mydas*, *Monachus monachus*, *Pinna nobilis* και *Tursiops truncatus*, συνολικά εντός της ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001. Εντός της ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001, υψηλής έντασης πίεση για τους ΤΟ 1110 και 1160 είναι οι δραστηριότητες συλλογής αλιευμάτων και οστρακοειδών (επαγγελματικές, ψυχαγωγικές) που προκαλεί φυσικές απώλειες και διαταραχή των βενθικών ενδιαιτημάτων (G03). Η εισαγωγή (εκούσια ή ακούσια) και η εξάπλωση ξενικών ειδών που σχετίζονται με τους παράγοντες I01 «Εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ» και G24 «Εισαγωγή και εξάπλωση ειδών (συμπεριλαμβανομένων ξένων ειδών και ΓΤΟ) σε υδατοκαλλιέργειες γλυκών υδάτων» αποτελούν υψηλής και μέτριας έντασης πίεση για τουλάχιστον 5 ΤΟ και είδη πανίδας και στις δύο ΕΖΔ. Υψηλής έντασης πίεση για τους ΤΟ 1110, 1150, 1160 και 1310 εντός της ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 είναι οι φυσικές διεργασίες ευτροφισμού ή οξίνισης (L04), ενώ για τους 5210, 91M0, 92Α0, 92D0, 9320, 9540 η υλοτομία χωρίς αναφύτευση ή φυσική αναγέννηση (B05). Στις δύο ΕΖΔ υψηλής και μέτριας έντασης πίεση που επηρεάζει αρνητικά κυρίως τους ΤΟ 1410, 1130, και 1150 είναι η χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία (A21). Οι επεμβάσεις στις υδρολογικές συνθήκες που σχετίζονται με τις υδατοκαλλιέργειες (G20) αποτελούν μέτριας έντασης πίεση για τουλάχιστον 2 ΤΟ στην GR2110001. Αντίστοιχα, η άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία (A30) αποτελεί μέτριας έντασης πίεση για τουλάχιστον 3 ΤΟ και στις δύο ΕΖΔ. Μέτριας έντασης πίεση για την ΕΖΔ GR2110001 είναι και η τροποποίηση της υδρολογικής ροής (K04), παράγοντας που δύναται να επηρεάσει αρνητικά 7 είδη ιχθύων.

Στην ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 μέτριας έντασης πίεση είναι και οι αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση) (L01) οι οποίες δύνανται να επηρεάσουν 8 ΤΟ. Ανάμεσα στις λοιπές μέτριας έντασης πιέσεις για την ΕΖΔ/ΤΚΣ GR2110001 περιλαμβάνονται επίσης: η ανάπτυξη και συντήρηση παραλιακών περιοχών για τουρισμό και αναψυχή, συμπεριλαμβανομένης της περιποίησης και καθαρισμού παραλιών (F06), η απόρριψη αστικών λυμάτων που προκαλούν ρύπανση σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα (εξαιρουμένης της υπερχείλισης ομβρίων ή/και των αστικών απορροών) (F12), και η μείωση ή εξαφάνιση σχετικών ειδών (π.χ. πηγή τροφής / θήραμα, αρπακτικό / παράσιτο, συμβιώτης κ.λπ.) λόγω της κλιματικής αλλαγής (N07).

Επιπλέον ανάμεσα στις λοιπές μέτριας έντασης πιέσεις για την ΕΖΔ GR2310006 περιλαμβάνονται η φυσική διαδοχή που καταλήγει σε αλλαγή της σύνθεσης ειδών (L02), η χρήση συνθετικών (ορυκτών) λιπασμάτων σε γεωργικές εκτάσεις με αρνητικές επιπτώσεις στους ΤΟ 1150, 3150 (A20) και η εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα (A09) με αρνητικές επιπτώσεις στους ΤΟ 1410 και 9540.

3.4 Φυσικές και αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής μελέτης

Στο παρόν κεφάλαιο, σύμφωνα και με τις προδιαγραφές των Κοτζαγεώργη και συν. (2019) γίνεται μια αναγνωριστική διερεύνηση των υφιστάμενων και μελλοντικών αναπτυξιακών δυνατοτήτων κάθε περιοχής Natura 2000 της περιοχής μελέτης, μέσω παραγωγικών δραστηριοτήτων που είναι συμβατές με τους στόχους προστασίας και διατήρησης των περιοχών και των προστατευτέων αντικειμένων που φιλοξενούν. Η προκαταρκτική αυτή αναγνωριστική διερεύνηση έχει ως στόχο κατ' αρχήν την ανάδειξη προτάσεων για θετικές συνέργειες μεταξύ προστασίας της φύσης και οικονομικής δραστηριότητας, αλλά και την ενίσχυση της αξίας και του ρόλου των προστατευόμενων περιοχών, ιδιαίτερα στις τοπικές κοινωνίες.

Γενικά διακρίνονται τρεις κατηγορίες οικοσυστημικών υπηρεσιών:

- **Προμηθευτικές υπηρεσίες.** Οι προμηθευτικές υπηρεσίες αναφέρονται στα άμεσα προϊόντα και υλικά που παρέχονται στον άνθρωπο από τους διάφορους τύπους οικοσυστημάτων. Αυτά μπορούν να διακινούνται, να καταναλώνονται ή και να χρησιμοποιούνται απευθείας από τους χρήστες. Τέτοια παραδείγματα είναι τα τρόφιμα (φυτικής και ζωικής προέλευσης), το νερό και η ξυλεία, οι φυτικές ίνες και οι φαρμακευτικές ύλες. Σχετικά παραδείγματα αποτελούν τα κάτωθι:

Οι θαμνώνες αποτελούν σημαντικό τόπο παραγωγής βοσκήσιμης βιομάζας για το ποίμνιο ημικτατικής εκτροφής. Τα υγρά λιβάδια, δυνητικά μπορούν να αποτελούν σημαντικό μέρος για τη βόσκηση προβάτων και βοοειδών. Οι καλαμώνες προσφέρουν τη βιομάζα τους από την περιοδική κοπή των καλαμιών, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή διαφόρων προϊόντων (π.χ. παραγωγή πέλλετ, compost, σκίαση). Οι καλλιέργειες, στοχεύουν στην άμεση παραγωγή προϊόντων, ενώ οι λίμνες αποτελούν τον κύριο ταμιευτήρα και πάροχο αρδευτικού νερού

- **Υπηρεσίες ρύθμισης και διατήρησης.** Οι ρυθμιστικές και διατήρησης υπηρεσίες αφορούν στην ικανότητα του κάθε οικοσυστήματος να ρυθμίζει και να διατηρεί τους διάφορους βιολογικούς κύκλους (π.χ. άνθρακα, αζώτου), την υδρολογία της περιοχής, να προστατεύει τη βιοποικιλότητα, να συμβάλει στη διατήρηση των πληθυσμών και της ποικιλότητας των επικονιαστών κλπ. Αναφέρονται δηλαδή, στους τρόπους με τους οποίους τα οικοσυστήματα ρυθμίζουν τις παραμέτρους του περιβάλλοντος στο οποίο ζει ο άνθρωπος. Σε αυτές εντάσσονται οι υπηρεσίες που αφορούν στην πρόληψη ή και την εξομάλυνση ακραίων καιρικών φαινομένων, αλλά και στην εξυγίανση πολύτιμων φυσικών πόρων.

Ως σημαντικότερες από τις διεργασίες αυτές αναφέρονται η ρύθμιση του κλίματος, η πρόληψη των πλημμυρικών φαινομένων και επιδημιών και η βελτίωση της ποιότητας των υδάτων. Μερικά ακόμη παραδείγματα η επικονίαση, που προσφέρει ζωή στα φυτά και άρα στις καλλιέργειες ή η διατήρηση της βιοποικιλότητας, που συμβάλλει στον περιορισμό παρασίτων και ασθενειών. Στις υπηρεσίες αυτές συγκαταλέγονται και βασικές λειτουργίες για τη διατήρηση της ζωής, ως σημαντικότερες από τις οποίες καταδεικνύονται η διατήρηση του κύκλου των θρεπτικών στοιχείων, ο σχηματισμός και η διατήρηση του εδάφους και η υποστήριξη του συνόλου της πρωτογενούς παραγωγής.

Τα δάση, ακολουθούμενα από τους θαμνώνες, αποτελούν τους σημαντικότερους παρόχους ρυθμιστικών υπηρεσιών και διατήρησης, συμβάλλοντας σημαντικά σε πλήθος υπηρεσιών, όπως

η προστασία από τη διάβρωση των εδαφών και η προστασία από πλημμύρες, η αποθήκευση άνθρακα, η εξασφάλιση φυσικού φίλτρου για το νερό της περιοχής, η διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας κλπ. Υψηλή αξία στην παροχή των αναφερόμενων υπηρεσιών έχουν και όλες οι κατηγορίες των οικοσυστημάτων που σχετίζονται με λιμναία συγκροτήματα, δηλαδή υγρά λιβάδια, υγρότοποι και λίμνες (αφορά μόνο στην ελεύθερη υδάτινη επιφάνεια) με κύριο κοινό χαρακτηριστικό τους την υποστήριξη του υδρολογικού κύκλου και τη διασφάλιση της ποιότητας του νερού, αλλά και την υποστήριξη της σημαντικής βιοποικιλότητας ορνιθοπανίδας και ιχθυοπανίδας.

- **Πολιτισμικές υπηρεσίες.** Οι πολιτισμικές υπηρεσίες αφορούν στη δυνατότητα των οικοσυστημάτων να προσφέρουν κυρίως άυλα οφέλη στον άνθρωπο και στην κοινωνία (π.χ. αισθητική του τοπίου, ψυχική ανάταση, πηγή έμπνευσης, μέρος της ιστορικής και πολιτιστικής ταυτότητας κλπ.). Οι ιστορικοί και πολιτιστικοί χώροι έχουν ιδιαίτερη αξία για την παροχή πολιτισμικών υπηρεσιών. Η ύπαρξη και μόνο αυτού του τοπίου αποτελεί σημαντικότερο πάροχο πολιτισμικών υπηρεσιών (π.χ. τουρισμός), αφού αντιπροσωπεύει την ιστορία της ανθρώπινης δραστηριότητας και της προσαρμογής του φυσικού περιβάλλοντος σε αυτή.

Οι πολιτισμικές υπηρεσίες αφορούν τα πνευματικά και άυλα αγαθά που προσλαμβάνει ο άνθρωπος από την αλληλεπίδρασή του με τα οικοσυστήματα, όπως ο περίπατος σε ένα δάσος, η παρατήρηση πτηνών σε μία λιμνοθάλασσα ή ο οικοτουρισμός.

Στο πλαίσιο αυτό γίνεται στη συνέχεια καταγραφή των κύριων οικοσυστημικών υπηρεσιών ανά περιοχή Natura 2000 και διάκρισή τους στις εξής κατηγορίες:

- i) προμηθευτικές υπηρεσίες,
- ii) υπηρεσίες ρύθμισης και διατήρησης και
- iii) πολιτιστικές υπηρεσίες.

Ακολουθώς παρουσιάζονται οι κύριες οικοσυστημικές υπηρεσίες ανά περιοχή Natura 2000.

GR2110001 "ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΔΕΛΤΑ ΛΟΥΡΟΥ ΚΑΙ ΑΡΑΧΘΟΥ (ΠΕΤΡΑ, ΜΥΤΙΚΑΣ, ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ, ΚΑΤΩ ΡΟΥΣ ΑΡΑΧΘΟΥ, ΚΑΜΠΗ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ)" & GR2110004 "ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΤΑΦΟΥΡΚΟ ΚΑΙ ΚΟΡΑΚΟΝΗΣΙΑ"

Προμηθευτικές υπηρεσίες

Η κυριότερη οικονομική δραστηριότητα της περιοχής είναι η άσκηση **της γεωργίας και της αλιείας**. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στις ΠΕ Άρτας και Πρέβεζας η άσκηση της γεωργίας και της αλιείας αφορά στο 19% των απασχολούμενων (ΕΛΣΤΑΤ, 2021) και στην ΠΕ Αιτωλακαρνανίας στο 24%.

Εντός της ΕΖΔ/ΤΚΣ η συντριπτική πλειοψηφία της γεωργικής γης αφορά σύμφωνα με στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ (2021) σε βοσκοτόπους (90,4%), ενώ ακολουθούν οι ελαιώνες (2,2%), τα κτηνοτροφικά φυτά (2,1%), οι ορυζώνες (1,1%) και τα εσπεριδοειδή (0,7%).

Τα αγρο-οικοσυστήματα αποτελούν τροποποιημένα οικοσυστήματα, τα οποία υποστηρίζουν τη βιοποικιλότητα, όταν δεν έχουν εξαντληθεί οι αβιοτικοί τους πόροι (έδαφος-νερό-αέρας) και παρέχουν

ισορροπημένες οικοσυστημικές υπηρεσίες (προμηθευτικές, ρυθμιστικές & διατήρησης και πολιτιστικές). Τα αγρο-οικοσυστήματα σε καλή κατάσταση, παρέχουν οφέλη σε όλους. Από τον καλλιεργητή/γεωργό, που χρειάζεται υγιή και γόνιμα εδάφη για την ανάπτυξη καλλιεργειών, ως τον καταναλωτή αγροτικών προϊόντων και την κοινωνία στο σύνολό της, μέσω της παροχής ρυθμιστικών και πολιτισμικών υπηρεσιών.

Η κτηνοτροφική δραστηριότητα εντός της ΕΖΔ αφορά κυρίως στην αιγοπροβατοτροφία (περί τα 6.500 αιγοπρόβατα) καθώς και στην αγελαία και μικτή βοοτροφία (περί τα 2.200 ζώα). Όσον αφορά την κτηνοτροφία που ασκείται στην περιοχή, κρίνεται σημαντική η εξειδίκευση του Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης (ΔΣΒ), που θα συνταχθεί για το σύνολο της ΠΕ, στη συγκεκριμένη προστατευόμενη περιοχή με σκοπό να διασφαλιστεί, πέραν της αιφορικής διαχείρισης των βοσκήσιμων γαιών, η απαιτούμενη διαχείριση των προστατευτέων αντικειμένων στις προστατευόμενες περιοχές. Στην περιοχή υπάρχει πληθώρα οικοτόπων που συμβάλουν στην κτηνοτροφία προφέροντας εκτεταμένες εκτάσεις θαμνώνων, λιβαδιών και καλαμώνων, οι οποίες αποτελούν σημαντικό τόπο παραγωγής βοσκήσιμης βιομάζας.

Ο Αμβρακικός κόλπος χαρακτηρίζεται ως μια περιοχή ιδιαίτερα σημαντική για την αλιεία καθώς διαθέτει χαρακτηριστικά που προάγουν την παράκτια αλιεία, αλλά και λόγω της ύπαρξης των πολυάριθμων λιμνοθαλασσών. Στην περιοχή του Αμβρακικού ασκείται θαλάσσια αλιεία με σκάφη, αλιεία στα εσωτερικά ύδατα και στις περιοχές των λιμνοθαλασσών, ενώ λειτουργούν και αρκετές μονάδες υδατοκαλλιέργειας. Η αλιεία στην περιοχή του Αμβρακικού κόλπου, εκτός της μακράς ιστορίας της, έχει την βάση της στην παραδοσιακού χαρακτήρα εκμετάλλευση των μεταναστευτικών κινήσεων των διαφόρων ειδών ψαριών λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που διαθέτουν οι εν λόγω λιμνοθάλασσες (Ιωάννου, 2019, Μπάλλου, 2022, Γιόνος, Ι. et. al., 2023).

Η αλιεία στις λιμνοθάλασσες του Αμβρακικού κόλπου ασκείται από αλιευτικούς συλλόγους που μισθώνουν την εκάστοτε περιοχή. Κύρια αλιεύματα αποτελούν ο κέφαλος και η τσιπούρα. Στις λιμνοθάλασσες Λογαρού, Άγριλος και Μάζωμα σημαντικό ποσοστό της ετήσιας παραγωγής αφορούν σε χέλια και γοβιούς. Επιπλέον, στις λιμνοθάλασσες Τσουκαλιό - Ροδιά και Πωγωνίτσα οι αλιευόμενες ποσότητες αφορούν και σημαντικές ποσότητες λαβρακιού (Μπάλλου, 2022).

Όσον αφορά την αλιευτική παραγωγή της παράκτιας αλιείας τα είδη στόχοι περιλαμβάνουν σαρδέλες, κεφαλοειδή, κουτσομούρες, τσιπούρες, λαβράκια, σουπιές και γαρίδες.

Τα κυριότερα αλιευτικά κέντρα της περιοχής αναφορικά με τον αριθμό των επαγγελματικών σκαφών και τον αριθμό των επαγγελματιών αλιέων είναι η Πρέβεζα, η Κορωνησία, η Σαλαόρα, το Μενίδι, η Αμφιλοχία και η Βόνιτσα.

Στον Αμβρακικό κόλπο δραστηριοποιούνται αλιευτικά σκάφη της μικρής παράκτιας αλιείας και τα κυριότερα αλιευτικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται είναι τα δίχτυα, τα παραγάδια, οι ιχθυοπαγίδες, η συρτή, οι βολκοί, και τα καλαμωτά δίχτυα για την αλιεία ψαριών, κεφαλόποδων και καρκινοειδών, καθώς σύμφωνα με το Βασιλικό Διάταγμα 23.3/8-4-53, η αλιεία με συρόμενα αλιευτικά εργαλεία (τράτες και γρι-γρι) απαγορεύεται ολόκληρο το έτος εντός του Κόλπου από το 1953.

Κατά τη δεκαετία του 1980 σημειώθηκε μεγάλη αύξηση του αριθμού των αλιέων τόσο των επαγγελματιών, όσο και των ερασιτεχνών που δραστηριοποιούνται στον κόλπο. Σημαντικά αλιευτικά κέντρα, όσον αφορά στον αριθμό των σκαφών, αλλά και τον αριθμό των αλιέων είναι η Πρέβεζα και οι

περιοχές ελλιμενισμού γύρω από την πόλη, η Κορωνησία, η Σαλαώρα, το Μενίδι, η Αμφιλοχία και η ευρύτερη περιοχή της Βόνιτσας. Αν και παρατηρήθηκαν διαφορές του ιχθυοπλακτού ανάμεσα στον ανατολικό, δυτικό Αμβρακικό και στο γειτονικό Ιόνιο, αυτές ήταν λιγότερο σημαντικές από τις εποχικές, αντικατοπτρίζοντας πιθανόν τη μετακίνηση των ιχθυοπληθυσμών ανάμεσα σε αυτές τις περιοχές (Γιονος, Ι. et. al., 2023).

Η αλιευτική παραγωγή του Αμβρακικού Κόλπου όλα αυτά τα χρόνια παρουσιάζει μια σχετική σταθερότητα τουλάχιστον όσον αφορά σε είδη όπως η σαρδέλα, και ενδεχομένως η κουτσομούρα. Τα τελευταία χρόνια πτωτικές τάσεις παρατηρούνται για την κουτσομούρα, ενώ η παραγωγή γαρίδας εμφανίζει πολυετείς κύκλους. Κάποια ψάρια που υπήρχαν τα παλαιότερα χρόνια σε αφθονία στον κόλπο, όπως το μπαρμπούνι, οι σπάρροι, τα μουρμούρια, τα καλαμάρια, και η μενίδα φαίνεται σχεδόν να εξαφανίζονται από το αλιεύμα. Οι υποθέσεις για το κατά πόσο η υποβάθμιση των περιβαλλοντικών συνθηκών στα βαθύτερα σημεία του Αμβρακικού μπορεί να ευθύνεται για την πτωτική τάση της παραγωγής των βενθικών ειδών (κουτσομούρας) έχουν επιβεβαιωθεί από διάφορες έρευνες στην περιοχή (Γιονος, Ι. et. al., 2023).

Στην ΕΖΔ – ΤΚΣ σημαντική είναι και η δραστηριότητα της υδατοκαλλιέργειας εσωτερικών υδάτων στο Ψαθοτόπι Άρτας αλλά και η θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια. Ο κλάδος των ελληνικών υδατοκαλλιεργειών είναι ένας από τους πλέον αναπτυσσόμενους τομείς της πρωτογενούς παραγωγής της χώρας, με σαφή εξαγωγικό χαρακτήρα και σημαντική θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Υπηρεσίες ρύθμισης και διατήρησης

Οι **υγροτοπικές εκτάσεις και λιμνοθάλασσες** παρέχουν μια σειρά από ζωτικής σημασίας οικοσυστημικές υπηρεσίες ρύθμισης και διατήρησης μέσω διαδικασιών που μετακινούν νερό, ενέργεια, θρεπτικά συστατικά, οργανισμούς και ιζήματα σε διαφορετικά τοπία και ενδιαιτήματα, συνδέοντας ατμοσφαιρικά, χερσαία, υπόγεια και θαλάσσια συστήματα. Συνοπτικά παρέχουν τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- **Δέσμευση άνθρακα:** Χαρακτηριστικό των υδάτινων μαζών είναι ότι μπορούν να απορροφήσουν μεγάλες ποσότητες διοξειδίου του άνθρακα από την ατμόσφαιρα, μέρος των οποίων μπορεί να κατακρατηθεί από τους υδρόβιους αυτότροφους οργανισμούς και από τα ιζήματα
- **Αντιπλημμυρική προστασία:** τα υγροτοπικά συστήματα μπορούν να ελέγξουν τη συχνότητα και το μέγεθος της απορροής και των πλημμυρών μέσω της αναχαίτισης και αποθήκευσης νερού.
- **Πρόληψη διάβρωσης:** η βλάστηση στις όχθες, οι καλαμιώνες και οι υγρότοποι που παίζουν σημαντικό ρόλο στη συγκράτηση του εδάφους και στην πρόληψη της διάβρωσης και των κατολισθήσεων.
- **Διατήρηση πληθυσμών και οικοτόπων:** οι διαδικασίες των φυσικών οικοσυστημάτων διαμορφώνουν την οικολογική δομή, την υγεία και τη λειτουργία, διατηρώντας την οικολογική τους κατάσταση και τις υπηρεσίες που παρέχουν στις μελλοντικές γενιές.
- **Τοπική ρύθμιση του κλίματος:** η εξάτμιση πάνω από τους υγροτόπους μπορεί να δροσίσει τη γύρω ατμόσφαιρα και να αυξήσει την υγρασία, δημιουργώντας μικροκλίματα.

- **Επικονίαση:** τα λιβάδια της πλημμυρικής πεδιάδας παρέχουν βιότοπο για έντομα επικονίασης όπως οι μέλισσες
- **Δέσμευση ηλιακής ακτινοβολίας και στήριξη τροφικών πλεγμάτων:** Όπως όλα τα οικοσυστήματα έτσι και οι υγρότοποι φιλοξενούν μεγάλο πλήθος αυτότροφων ή ετερότροφων οργανισμών οι οποίοι εξαρτώνται σημαντικά από τις λειτουργίες αυτού. Επίσης, εκτός από τα ζώα που ολοκληρώνουν το βιολογικό τους κύκλο αποκλειστικά στον υγρότοπο

Τα **θαλάσσια οικοσυστήματα** και οι ζωντανοί οργανισμοί που φιλοξενούν αποτελούν φυσικό φίλτρο για τα επιφανειακά παράκτια και θαλάσσια ύδατα και συμβάλλουν στον περιορισμό αποβλήτων, τοξικών και άλλων οχλήσεων από ζωντανούς οργανισμούς και οικοσυστήματα, στη διατήρηση χημικής κατάστασης αλμυρού νερού, στη διατήρηση πληθυσμών νεαρής ηλικίας και ενδαιτημάτων ως εν δυνάμει ενδαιτήματα αναπαραγωγής, τροφοληψίας και διαχείμασης για πλήθος σημαντικών ειδών καθώς και στη ρύθμιση μικροκλίματος, τοποκλίματος και παγκόσμιου κλίματος μέσω της δέσμευσης του άνθρακα.

Τα **αγροοικοσυστήματα και τα δασικά οικοσυστήματα** της περιοχής αποτελούν σημαντικούς παρόχους ρυθμιστικών υπηρεσιών και διατήρησης, συμβάλλοντας σημαντικά σε πλήθος υπηρεσιών, όπως η προστασία από τη διάβρωση των εδαφών (ως σταθεροποιητές μαζών) και η προστασία από πλημμύρες, η αποθήκευση άνθρακα, η εξασφάλιση φυσικού φίλτρου για το νερό της περιοχής, η διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας και συμβάλουν στη διατήρηση των πληθυσμών και της ποικιλότητας των επικονιαστών.

Πολιτισμικές υπηρεσίες

Η περιοχή προσφέρεται για δραστηριότητες αναψυχής και άθλησης καθώς και για πολλές μορφές εναλλακτικού τουρισμού που σχετίζονται με τη φύση των οικοσυστημάτων και την παράδοση και ιστορία του τόπου. Ο Αμβρακικός αποτελεί ένα δυναμικό οικοσύστημα, με έντονες εναλλαγές που ενδείκνυται για ποικίλες δράσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης.

Στην περιοχή ευθύνης της ΜΔΠΠ Αμβρακικού Κόλπου – Λευκάδας έχουν σχεδιασθεί ήδη και λειτουργούν μονοπάτια πολιτισμού που συνδέουν σημεία ιστορικού ενδιαφέροντος με μονοπάτια στη φύση και θέσεις θέας. Αυτά τα μονοπάτια πολιτισμού αφορούν 5 διαδρομές, κατά τις οποίες πραγματοποιούνται ξεναγήσεις στα Ρωμαϊκά και βυζαντινά μνημεία της Νικόπολης, τη Μονή Παναγίας Ροδιάς, τα Πολιτιστικά μνημεία της Κορωνησίας, τα Μουσεία Φυσικής Ιστορίας, Αλιείας και Φάρων κοντά στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Αράχθου. Παράλληλα, στις εν λόγω ξεναγήσεις εξερευνώνται παραποτάμια δάση, πεδινά δρυοδάση, αλλά και θέσεις πανοραμικής θέας π.χ. από το Λόφο Στρογγυλής, το Λόφο Σαλαώρας κ.ά., και υπάρχει η δυνατότητα παρατήρησης της χλωρίδας και της βλάστησης της περιοχής, αλλά και υδρόβιων, παρυδάτιων, αρπακτικών και στρουθιόμορφων πτηνών.

Η περιοχή έχει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης αλιευτικού τουρισμού στις λιμνοθάλασσες (πχ παραδοσιακά καλάμνια διβάρια) καθώς και ανάπτυξης ήπιων τουριστικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την παρακολούθηση δελφινιών.

GR2310006 “ΛΙΜΝΕΣ ΒΟΥΛΚΑΡΙΑ ΚΑΙ ΣΑΛΤΙΝΗ” & GR2310014 “ΛΙΜΝΗ ΒΟΥΛΚΑΡΙΑ”

Η κυριότερη οικονομική δραστηριότητα της περιοχής είναι η άσκηση της γεωργίας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας η άσκηση της γεωργίας και της αλιείας αφορά στο 24% των απασχολούμενων (ΕΛΣΤΑΤ, 2021).

Εντός της ΕΖΔ GR2310006, η συντριπτική πλειοψηφία της γεωργικής γης αφορά σύμφωνα με στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ (2021) σε βοσκοτόπους (59,9%) ενώ ακολουθούν τα κτηνοτροφικά φυτά (33,3%), και οι ελαιώνες (4,2%). Εντός της ΖΕΠ, η συντριπτική πλειοψηφία της γεωργικής γης αφορά σύμφωνα με στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ (2021) σε βοσκοτόπους (60%) ενώ ακολουθούν τα κτηνοτροφικά φυτά (36,9%), και οι ελαιώνες (2,1%). Το νερό της λίμνης Βουλκαριάς χρησιμοποιείται για την κάλυψη μέρους των αναγκών της γεωργίας.

Η κτηνοτροφική δραστηριότητα εντός των GR2310006 και GR2310014 αφορά κυρίως στην αιγοπροβατοτροφία (περί τα 3.000 αιγοπρόβατα) καθώς και στην αγελαία βοοτροφία (περί τα 1.900 ζώα) και μελισσοκομία (περί τις 300 κυψέλες). Όσον αφορά την κτηνοτροφία που ασκείται στην περιοχή, κρίνεται σημαντική η εξειδίκευση του Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης (ΔΣΒ), που θα συνταχθεί για το σύνολο της ΠΕ, στη συγκεκριμένη προστατευόμενη περιοχή με σκοπό να διασφαλιστεί, πέραν της αειφορικής διαχείρισης των βοσκήσιμων γαιών, η απαιτούμενη διαχείριση των προστατευτέων αντικειμένων στις προστατευόμενες περιοχές. Στην περιοχή υπάρχει πληθώρα οικοτόπων που συμβάλουν στην κτηνοτροφία προφέροντας εκτεταμένες εκτάσεις θαμνώνων, λιβαδιών και καλαμώνων, οι οποίες αποτελούν σημαντικό τόπο παραγωγής βοσκήσιμης βιομάζας.

Υπηρεσίες ρύθμισης και διατήρησης

βλ. ανωτέρω

Πολιτισμικές υπηρεσίες

Η περιοχή προσφέρεται για δραστηριότητες αναψυχής και άθλησης καθώς και για πολλές μορφές εναλλακτικού τουρισμού που σχετίζονται με τη φύση των οικοσυστημάτων και ιστορία του τόπου.

Πίνακας 3.1-7 Οικοσυστημικές υπηρεσίες ανά περιοχή του Δικτύου Natura 2000

Οικοσυστημικές υπηρεσίες	GR2110001 " ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΔΕΛΤΑ ΛΟΥΡΟΥ ΚΑΙ ΑΡΑΧΘΟΥ (ΠΕΤΡΑ, ΜΥΤΙΚΑΣ, ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ, ΚΑΤΩ ΡΟΥΣ ΑΡΑΧΘΟΥ, ΚΑΜΠΗ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ)"	GR2110004 " ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΤΑΦΟΥΡΚΟ ΚΑΙ ΚΟΡΑΚΟΝΗΣΙΑ"	GR2310006 " ΛΙΜΝΕΣ ΒΟΥΛΚΑΡΙΑ ΚΑΙ ΣΑΛΤΙΝΗ"	& GR2310014 " ΛΙΜΝΗ ΒΟΥΛΚΑΡΙΑ"
Καλλιέργειες	x	x	x	x
Εκτρεφόμενα ζώα και τα προϊόντα τους	x	x	x	x
Γηγενή (αυτοφυή) φυτά και τα προϊόντα τους	x	x	x	x
Άγρια ζώα και τα προϊόντα τους	x	x	x	x
Φυτά και φύκη από υδατοκαλλιέργειες	x	x	x	x
Ζώα από υδατοκαλλιέργειες	x	x	x	x
Νερό (Διατροφή)	-	-	-	-
Βιομάζα (Υλικά)	x	x	x	x
Νερό (Υλικά)	x	x	x	x
Πόροι βασισμένοι στα φυτά	x	x	x	x
Πόροι βασισμένοι στα Ζώα	x	x	x	x
Πηγές ενέργειας βασισμένες στα ζώα	-	-	-	-
Μετριασμός των επιπτώσεων από τα απόβλητα, τις τοξικές ουσίες και άλλες οχλήσεις	x	x	x	x
Σταθεροποίηση μαζών και έλεγχος ρυθμού διάβρωσης	x	x	x	x
Ρύθμιση και άμβλυνση μαζικών ροών	x	x	x	x
Υδρολογικός κύκλος και διατήρηση ροής υδάτων	x	x	x	x
Αντιπλημμυρική προστασία	x	x	x	x
Προστασία από καταιγίδες	x	x	x	x
Αερισμός και διαπνοή	-	-	-	-
Επικονίαση και διασπορά σπερμάτων	x	x	x	x
Έλεγχος παρασίτων και ασθενειών	x	x	x	x
Διεργασίες αποσάθρωσης	-	-	-	-
Διαδικασίες αποδόμησης και σταθεροποίησης	-	-	-	-
Χημική κατάσταση γλυκών υδάτων	x	x	x	x
Ρύθμιση παγκόσμιου κλίματος μέσω μείωσης της συγκέντρωσης αερίων του θερμοκηπίου	x	x	x	x
Ρύθμιση μικροκλίματος και τοποκλίματος	x	x	x	x
Φυσικές και εμπειρικές αλληλεπιδράσεις	x	x	x	x
Διανοητικές αλληλεπιδράσεις	x	x	x	x
Πνευματικές και/ή εμβληματικές	x	x	x	x
Άλλες πολιτιστικές εκροές	x	x	x	x

Σύμφωνα με το ΠΧΠ Ηπείρου ο παράκτιος χώρος του Αμβρακικού αποτελεί ένα τοπικό ανθρωπογεωγραφικό σύστημα με λιμναία μάλλον, παρά θαλάσσια χαρακτηριστικά, με ισχυρές συνδέσεις προς την ενδοχώρα και το οποίο περιλαμβάνει εκτός από τις Ηπειρωτικές παράκτιες περιοχές και τις αντίστοιχες Ακαρνανικές. Η παρουσία παραδοσιακών αλιευτικών δραστηριοτήτων στις

εκτεταμένες λιμνοθάλασσες, οι συγκεντρώσεις σύγχρονων εντατικών υδατοκαλλιεργητικών μονάδων, οι υποδομές ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής, οι παράκτιοι μικροί οικισμοί αλλά και τα σημαντικά οικιστικά κέντρα της Πρέβεζας, της Βόνιτσας, της Αμφιλοχίας και το αεροδρόμιο του Ακτίου αποτελούν τα σημαντικότερα ανθρωπογενή στοιχεία που διαμορφώνουν την ανθρωπογεωγραφική ταυτότητα του συγκεκριμένου τόπου.

Βασική κατεύθυνση αποτελεί η προστασία του οικοσυστήματος και η ήπια τουριστική αξιοποίησή του με αποφυγή παρεμβάσεων που απαιτούν δόμηση.

Σύμφωνα με το ΠΧΠ Ηπείρου η **κτηνοτροφία** αποτελεί δυναμικό κλάδο της Περιφέρειας. Η πλειονότητα των μονάδων αφορούν στην πτηνοτροφία και είναι κυρίως εγκατεστημένες εντός των παραγωγικών γεωργικών εκτάσεων της πεδιάδας Άρτας - Πρέβεζας και του λεκανοπεδίου των Ιωαννίνων. Η συνύπαρξη αρδευόμενης γεωργικής γης, εντατικής πτηνοτροφίας αλλά και το γεγονός ότι οι δύο αυτές δραστηριότητες **επιβαρύνουν** τους δύο σημαντικούς υδάτινους αποδέκτες (**Αμβρακικό** και Παμβώτιδα) συνιστούν πρόβλημα στην οργάνωση των χρήσεων γης. Απαιτείται συνεπώς να προβλεφθούν από τον υποκείμενο σχεδιασμό οι συγκεκριμένες χρήσεις, να θεσπιστούν περιορισμοί ώστε να αποτρέπεται η διασπορά των μονάδων και να επιταχυνθούν οι διαδικασίες για την θεσμοθέτηση, ίδρυση και λειτουργία των υποδοχέων.

Συνολικά, για τον πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας η προβολή, τυποποίηση και γενικότερα οι εξωστρεφείς ενέργειες εκσυγχρονισμού και προώθησης των προϊόντων (και ιδιαίτερα των επώνυμων) αποτελούν δράσεις υψηλής προτεραιότητας για το ΠΧΠ.

Η δραστηριότητα των **υδατοκαλλιεργειών** είναι σημαντική για την Ήπειρο δεδομένου ότι εκτός από τις σύγχρονες εντατικές θαλάσσιες εκμεταλλεύσεις στη λωρίδα της Σαγιάδας και τον **Αμβρακικό**, διαθέτει πόρους αλλά και μονάδες που αξιοποιούν τα χερσαία υδατικά συστήματα. Οι συγκεντρώσεις στη Σαγιάδα και **τον Αμβρακικό είναι υψηλές**. Η σκοπιμότητα ίδρυσης ΠΟΑΥ (Περιοχή Οργανωμένη Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών) στις δύο αυτές θέσεις έγκειται στις δυνατότητες εκσυγχρονισμού των όρων λειτουργίας των εγκατεστημένων μονάδων σε σχέση με τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις, την καθετοποίηση, τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας και τη διερεύνηση της χωρητικότητας σε μονάδες και δυναμικότητα. Στην χερσαία και θαλάσσια περιοχή των ΠΟΑΥ, οι δραστηριότητες της υδατοκαλλιέργειας, όπως και της επεξεργασίας και προώθησης των αλιευμάτων, θα πρέπει να είναι συμβατές με τις λοιπές δραστηριότητες.

Στον Αμβρακικό, οι συγκεντρώσεις εντατικής υδατοκαλλιέργειας εντοπίζονται γύρω από το ακρωτήριο «Μυρτάβι» στην είσοδο του κόλπου, ανατολικά της Πρέβεζας. Το ΠΧΠ δίνει συγκεκριμένες καταευθύνσεις χωροθέτησης ΠΟΑΥ στον θαλάσσιο χώρο. Σύμφωνα με το ΠΧΠ η ίδρυση ΠΟΑΥ στις περιοχές εκτατικής εκμετάλλευσης στις λιμνοθάλασσες του Αμβρακικού έχει περιορισμένη αξία αφενός διότι ήδη υφίστανται φορείς που έχουν την ευθύνη της συγκεκριμένης δραστηριότητας (αλιευτικοί συνεταιρισμοί) και αφετέρου γιατί οι παρεμβάσεις και αλλοιώσεις στο οικοσύστημα είναι περιορισμένες.

Στις Ακτές Αμβρακικού Κόλπου προωθείται από το ΠΧΠ ο ήπιος, φυσιολατρικός, εκπαιδευτικός, αλιευτικός, γαστριμαργικός τουρισμός. Η περιοχή του Αμβρακικού Κόλπου δεν ενδείκνυται για την ανάπτυξη υποδομών (διανυκτέρευση, εστίαση κ.λπ.) παρά μόνο εντός των παράκτιων οικισμών του Αμβρακικού. Συνεπώς η περιοχή απαιτείται να λειτουργήσει κυρίως ως στοιχείο εμπλουτισμού και αναβάθμισης του προϊόντος των γειτονικών προορισμών (Λευκάδα, ακτές ΠΕ Πρέβεζας), αλλά και ως παράγων διευκόλυνσης της κινητικότητας των επισκεπτών. Αντιστοίχως, ο παράκτιος χώρος βόρεια

της Ηγουμενίτσας μέχρι τη λωρίδα της Σαγιάδας προτείνεται ως κατάλληλος για την ανάπτυξη φυσιολατρικού - αλιευτικού - εκπαιδευτικού τουρισμού (Δέλτα Καλαμά - Λωρίδα Σαγιάδας).

Το ΠΧΠ προβλέπει τη σύνταξη επικαιροποιημένης μελέτης για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης της Περιφέρειας, στην οποία θα περιλαμβάνεται και σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης με ειδική έμφαση για την αξιοποίηση και προστασία του τοπίου και σεβασμό στη φέρουσα ικανότητα των τουριστικών πόρων.

Ειδικότερα, στη Ζώνη Περιοχής Αμβρακικού Κόλπου προτείνεται η εκπόνηση ΕΧΣ για τη χωροθέτηση νέων πτηνοτροφικών μονάδων, στην πεδιάδα Άρτας – Πρέβεζας και ειδικότερα στις περιοχές που ανήκουν στη λεκάνη απορροής του Αμβρακικού. Μέχρι τη θεσμοθέτησή του, απαιτείται έλεγχος της χωροθέτησης νέων μονάδων εντός περιοχής που περιλαμβάνει τη Δ.Ε Άρτας, τη Δ.Ε. Αμβρακικού, τη Δ.Ε. Αράχθου, τη Δ.Ε. Κομμένου, τη Δ.Ε. Κομποτίου (πλην της Δ.Κ. Φωτεινού), τη Δ.Κ. Πέτα Δ.Ε. Πέτα, τη Δ.Κ. Χαλκιάδων Δ.Ε. Φιλοθέης.

Απαιτείται η αποφυγή πρόσθετης επιβάρυνσης με επεκτάσεις ή νέες χωροθετήσεις υδατοκαλλιεργειών στον Αμβρακικό εκτός οργανωμένων υποδοχέων (ΠΟΑΥ Αμβρακικού).

Απαιτείται ο καθορισμός ζωνών προστασίας και όρων δόμησης εκατέρωθεν της κοίτης των ποταμών Αράχθου και Λούρου με προτεραιότητα στα τμήματα που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000 και δέχονται τις μεγαλύτερες πιέσεις. Προτείνεται η απαγόρευση της δόμησης στις εκβολές των ποταμών επί του Αμβρακικού Κόλπου, μέσω θεσμοθέτησης ζωνών ΠΕΠ.

Επιβάλλεται η λήψη μέτρων περιβαλλοντικού χαρακτήρα που συμβάλλουν στη δραστική μείωση του ρυπαντικού φορτίου από βιοτεχνικά και αγροτικά απόβλητα σε όλους τους υδάτινους αποδέκτες του Αμβρακικού Κόλπου.

Σύμφωνα με το ΠΧΠ Δυτικής Ελλάδας και τις ειδικότερες κατευθύνσεις για την ενδοπεριφερειακή αναπτυξιακή χωρική ενότητα Δήμων Ακτίου – Βόνιτσας και Αμφιλοχίας, στόχοι αποτελούν

α) ο Αμβρακικός κόλπος και η προστασία, ανάδειξη και αξιοποίησή του ως κοινού στοιχείου βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής,

β) η ποιοτική αναβάθμιση και ενίσχυση αφενός του παράκτιου τουρισμού και αφετέρου των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην ορεινή ενδοχώρα, λαμβάνοντας υπόψη τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που συνίστανται στην ύπαρξη του αεροδρομίου του Ακτίου και στις μεγάλες δυνατότητες θαλάσσιου ιστιοπλοϊκού τουρισμού,

γ) η ενίσχυση της πρωτογενούς παραγωγής και ιδίως της κτηνοτροφίας και της υδατοκαλλιέργειας.

Ως πόλοι ανάπτυξης εντοπίζονται η Βόνιτσα και η Αμφιλοχία (δευτερεύοντες περιφερειακοί πόλοι).

Για τον Πρωτογενή και Δευτερογενή τομέα προτείνεται μεταξύ άλλων τίθεται προτεραιότητα σε προϊόντα αναγνωρισμένης ποιότητας και προέλευσης μέσω της ενίσχυσης και επέκτασης της βιολογικής καλλιέργειας και της βιολογικής κτηνοτροφίας και ιδίως στα τοπικά προϊόντα στα οποία η παρούσα χωρική Ενότητα υπερέχει ή έχει ακόμη μεγαλύτερες προοπτικές

Για την ενίσχυση και αναβάθμιση των υδατοκαλλιεργειών και της αλιείας στον Αμβρακικό κόλπο τίθενται οι προτεραιότητες

- η μείωση των φορτίων που καταλήγουν στον κόλπο από τις χερσαίες δραστηριότητες μέσω της αύξησης των τακτικών/εκτάκτων ελέγχων από αρμόδιες υπηρεσίες, της υλοποίησης έργων αποκατάστασης και της προώθησης υποδομών προστασίας (π.χ. ΒΙΟΚΑ στα ελαιοτριβεία),
- η προστασία και οργάνωση των μονάδων υδατοκαλλιέργειας

Όσον αφορά την τουριστική ενότητα του Αμβρακικού προτείνεται,

- ολοκληρωμένο πρόγραμμα προστασίας του Αμβρακικού κόλπου
- αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών για τη λειτουργία μαρίνας στο Άκτιο, τουριστικού αγκυροβολίου στη Βόνιτσα και καταφυγίου τουριστικών σκαφών στη Βόνιτσα και την Αμφιλοχία,
- δικτύωση των πόλων πολιτιστικού ενδιαφέροντος, με διαδρομές (για οχήματα, πεζούς και ποδηλάτες) που δημιουργούνται με βάση τα μεσαιωνικά κάστρα του Ακτίου, της Βόνιτσας, της Αμφιλοχίας και άλλους αρχαιολογικούς, ιστορικούς και πολιτιστικούς χώρους της περιοχής,
- δικτύωση με πόλους περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος διεθνούς σημασίας, λόγω της ύπαρξης του Εθνικού Πάρκου των Υγροβιότοπων Αμβρακικού, σε συνεργασία με την Άρτα και την Πρέβεζα,
- υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου διαχειριστικού σχεδίου (με δίκτυο παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων) για την αντιμετώπιση των αιτιών υποβάθμισης του Αμβρακικού κόλπου
- αξιοποίηση του σημαντικού αριθμού των λιμνών και λιμνοθαλασσών στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης, μέσω της προώθησης του οικοτουρισμού και της ανάπτυξης του τουρισμού των λιμνών (λίμνες **Βουλκαριά, Σαλτίνη**, Αμβρακία, Γαβού, Λινοβρόχι, τεχνητές λίμνες Καστρακίου και Κρεμαστών, λιμνοθάλασσες Ρούγας, Λιμένι, Κατάφουρκο),
- η ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού (λουτρά Τρύφου, λουτρά Κρεμαστών, ιαματικά νερά Χαλκιοπούλου) και του θρησκευτικού τουρισμού (λόγω των εξαιρετικών βυζαντινών και Μεταβυζαντινών μνημείων και συνόλων), καθώς και άλλων ειδικών μορφών τουρισμού, όπως αθλητικού τουρισμού
- Ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων των Χερσονήσων του Ακτίου και της Πλαγιάς και δημιουργία «Αρχαιολογικού τοπίου - πάρκου» διαφορετικών χρονολογικών περιόδων, με διατήρηση της ίδιας χρήσης από την αρχαιότητα (βόσκηση), καθώς και δημιουργία δικτύου οικοπολιτιστικών διαδρομών, συνδέοντας Βυζαντινά-Μεταβυζαντινά Προϊστορικά, Ρωμαϊκά – Παλαιοχριστιανικά μνημεία, Κάστρα και λοιπούς αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία.